

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra technické a informační výchovy

Bakalářská práce

Simona Mačátová

Rozvoj tvořivosti a samostatnosti dětí předškolního věku prostřednictvím
technicky-tvůrčích aktivit s papírenskými materiály

Olomouc 2023

Vedoucí práce: PhDr. Pavlína Částková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 19. 4. 2023

.....
Vlastnoruční podpis

Chtěla bych poděkovat PhDr. Pavlíně Částkové, Ph.D., za všestrannou pomoc, množství cenných a inspirativních rad, podnětů, doporučení, připomínek a zároveň za ochotou při konzultacích poskytnutých ke zpracování této práce, dále za její vstřícné vedení a spolupráci, trpělivost a cenné informace.

OBSAH

ÚVOD	5
1 CHARAKTERISTIKA PŘEDŠKOLNÍHO DÍTĚTE	7
1.1 VÝVOJ JEMNÉ A HRUBÉ MOTORIKY	7
1.1.1 Dětská kresba	8
1.2 VÝVOJ POZNÁVACÍCH PROCESŮ	9
1.3 HRA	11
2 ROZVOJ SAMOSTATNOSTI DÍTĚTE PŘI REALIZACI TECHNICKÝCH TVŮRČÍCH ČINNOSTÍ.....	12
2.1 SAMOSTATNOST, SEBEOBSLUHA	13
3 TVOŘIVOST	16
3.1 TVOŘIVÁ HRA	19
4 CHARAKTERISTIKA PAPIRENSKÝCH MATERIÁLŮ	22
4.1 HISTORIE PAPÍRU	23
4.2 DRUHY PAPÍRU, KARTONU A LEPENKY	25
4.3 ROZDĚLENÍ PAPÍRU	26
4.4 VÝROBA PAPÍRU	27
4.5 ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI PAPÍRU	28
5 PRAKTICKÁ ČÁST	31
6 ZÁVĚR	104
7 SEZNAM LITERATURY	106
8 SEZNAM OBRÁZKŮ	110
9 ANOTACE	114

ÚVOD

Ke kontaktu s papírem dochází každodenně. Jsme s ním obeznámeni již od dětství. Kdo by si neoživil v paměti a znovu si nevzpomněl na vlastní kytičku či domeček nakreslený pastelkami poprvé v životě, omalovánky s nadpřirozenými postavami z pohádek a na skládání vlaštovky z papíru.

Papír dnes považujeme pouze za spotřební a užitkový materiál sloužící ke zpracování ve výrobě, který nás doprovází, kamkoli jdeme. Je nesmírně poddajný. Má mnoho tvarů a designů a sehrává v našich životech mnoho úloh a poslání. Proslulý je ve formě kelímků, potřeb do kanceláře, utěrek do kuchyně, jednorázových krabic a tašek, ubrousků a dalších drobností, které jsou nám natolik známé, že si bez nich dnes život neumíme představit.

Nesmíme ale zapomínat na důvod a účel, proč bylo toto médium původně navrženo. Papír se stal základním materiálem pro udržení a zachování v neporušeném stavu a přenášení myšlenek. Od dětství, kdy jsme obdrželi do ruky první významnou knihu, a to slabikář, vytvořil vliv na všechny.

Papír slouží jako prostředek pro přenos informací mezi lidmi nejenom ve formě časopisů, novin, reklamních knih a brožur a tak dále, ale také jako platební prostředek na internacionální úrovni. Jeho užití je mnohostranné, ale jako nástroj pro tvůrčí aktivitu je bohatý na nespočet vlastností a jeho možných užití (Havlíčková, 2004, s. 5).

Teoretická část bakalářské práce tvoří celkem čtyři kapitoly. V rámci první kapitoly se zaměřujeme na charakteristiku předškolního dítěte, je členěna na několik podkapitol. První podkapitola je orientovaná na dětskou kresbu, následující na vývoj jemné a hrubé motoriky, další na vývoj poznávacích procesů a závěrečná na hru. Druhá kapitola se zabývá rozvojem samostatnosti dítěte při realizaci tvůrčích technických činností a je rozdělena na jednu podkapitolu s názvem samostatnost, sebeobsluha. Třetí kapitola (tvořivost) má jednu podkapitolu s názvem tvořivá hra. Poslední čtvrtá kapitola se zaměřuje na charakteristiku papíru a je členěna na pět podkapitol. Podkapitoly pojednávají o historii papíru, druhu papíru, kartonu a lepenky, o rozdělení papíru a jeho výrobě, pátá a zároveň poslední je o základních vlastnostech papíru.

Cílem teoretické části je představit papír, tzn. charakteristiku papíru, historii papíru, druhy papírů, kartonů, lepenek, rozdělení, výrobu a vlastnosti, dále ale i znalosti o charakteristice předškolního dítěte, rozvoji samostatnosti dítěte při realizaci technicky tvůrčích technických činností a tvořivost.

Cílem praktické části je vytvořit souborů metodických listů, které budou rozděleny pro mladší děti a starší děti a pro pedagogy mateřských škol, a ověřit jejich aplikovatelnost s dětmi v mateřské škole. Cílem bakalářské práce je popsat, jak vést děti k technicky tvůrčím aktivitám prostřednictvím papírenských materiálů.

Praktická část bakalářské práce se skládá z devíti metodických listů pro mladší děti ve věku od 3 do 4 let a starší děti od 5 do 6 let, kde jsou různorodé papírenské materiály. Tyto aktivity jsem testovala v mateřské škole v Horním Třešňovci, kde jsem ověřila praktičnost a funkčnost metodických listů.

1 CHARAKTERISTIKA PŘEDŠKOLNÍHO DÍTĚTE

Za předškolní období považujeme věk zhruba od 3 do 6 let, kdy konec tohoto období se určuje podle nástupu dítěte do první třídy, nikoli podle jeho věku. Během této periody se dítě jeví jako individuální osobnost a jeho vývoj se zpomaluje a vyrovnává. Dítě si uvědomuje existenci vlastního já a svého okolí a již ví, jak se lépe vyrovnat se zklamáním. Činnosti předškolního dítěte jsou promyšlenější, systematictější a většinou následují konkrétní cíl. Zájmy jsou pomíjivé, předškoláci chtějí a zamýšlí vyzkoušet cokoli, ale obvykle ne na dlouho (Thorová, 2015, s. 381–382).

Předškolním věkem se též nazývá období iniciativy, kdy dítě potřebuje něco úspěšně provést a překonávat obtíže, tvořit, uvědomovat si, a prokázat tak svou důležitost. Tuto dobu je také třeba chápat jako přípravnou etapu pro společenský život, pro kterou dítě musí akceptovat řád, který reguluje jeho chování ve vztahu k různým lidem v rozmanitých situacích (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 447).

1.1 Vývoj jemné a hrubé motoriky

Tříleté dítě dokončilo období, ve kterém se naučilo chodit, běhat po rovném a nerovném terénu, chodit do schodů a následně i sestupovat, aniž by se něčeho drželo. Zároveň v tomto období dochází ke změnám, které mají určitý význam, neboť ovlivňují postavení dítěte ve skupině vrstevníků s jeho pohybovými dovednostmi ve hře a jsou také nezbytné pro další samostatnost dítěte. Motorický vývoj lze charakterizovat jako neustálé zlepšování koordinace pohybů, zvyšování pohyblivosti a ladnosti pohybů (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 88).

Zlepšuje se koordinace pohybů a současně schopnost řídit své lokomoce, což umožňuje osvojení specifických dovedností požadovaných v různorodých zábavných činnostech a sportech – od kopání do míče, které mohou dělat batolata, až po pohyb s míčem. Ve vhodném věku mohou cvičit určité sporty jako fotbal. Kolem čtyř let již spousta dětí dokáže jezdit na kole bez pomocných koleček po stranách. Děti ve věku čtyř let obvykle umí svlékat i oblékat samy oděv (Blatný, 2016, s. 78).

Čtyřleté, a ještě lépe pětileté děti nejen dobře sbíhají ze schodů a běhají, ale také poskakují, skáčou z nízké výšky a jsou schopny dlouho stát na jedné noze. Dětská šikovnost se odráží v jejich rostoucí nezávislosti. Samo se stravuje, obouvá se a dokáže si samo umýt ruce a pokouší si zavázat tkaničky u bot. Drobnou pomoc však vyžaduje při oblékání a na toaletě (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 88).

Snížená mobilita a fyzické zdatnosti mají dopad na upřednostnění činností. Pokud je dítě v nějakých činnostech nemotorné, polekané, nerozhodné, jistý čas o ně neusilují bez ohledu na to, zda se jedná o činnosti z jemné nebo hrubé motoriky. Bez záměrného řízení nemohou být tato oslabení nahrazena, takže mohou ovlivňovat dovednosti a schopnosti (Bednářová, Šmardová, 2015, s. 6).

Jemná motorika dítěte se zdokonaluje a rozvíjí. Děti zvládnou zacházet se stále drobnějšími hračkami. Jejich schopnost manipulovat s předměty se zlepšuje, děti se zdokonalují ve výtvarných aktivitách, jako je kreslení (Blatný, 2016, s. 78–79).

Většina dětí předškolního věku ráda pracuje se stavebnicí a věnuje se ruční práci, která vyžaduje obratnost a preciznost. Pohybové aktivity a obratnost pomáhají dítěti se začlenit do společných aktivit s jinými dětmi (Bednářová, Šmardová, 2015, s. 6).

1.1.1 Dětská kresba

Rozvoj kresby začíná kolem druhého roku, kdy děti vstupují do období čmárání. Nabyté znalosti a momentální pocity jsou vyjádřeny v prvních čmáráních dítěte. V kresbě se znázorňuje realita pro dítě srozumitelným způsobem.

Vývoj kresby má několik etap. První je presymbolická senzomotorická etapa, kdy čmárání je pozoruhodnější pro děti, které jsou v batolecím věku, a budí větší zájem než jeho samotný konečný výsledek. Následuje fáze přechodu na symbolickou úroveň, kdy děti objevují, že čmárání je nástroj, který znázorňuje realitu a stává se pro ně znakem něčeho. Později bývá kresba pojmenována obvykle podle nějakého nápadného znaku, který je pro daný objekt charakteristický. Poslední je etapa primárního symbolického vyjádření, kdy dítě dokáže realizovat svůj záměr nakreslit něco konkrétního (Vágnerová a Lisá, 2021, s. 495, 499–503).

Oblíbené jsou výtvarné aktivity s fantazijním obsahem. Na papíře děti znázorňují svou představu o světě bez ohledu na skutečnost. Předškoláci jsou kreativní a tvůrčí v kresbě a tuto činnost také vyhledávají. Předškolní věk je považován za zlatý věk dětské kresby. Kromě kreslení se děti zabývají i dalšími kreativními činnostmi, které vyžadují pokročilejší manuální zdatnost, jako jsou činnosti vyžadující střihání, lepení či modelování. V tomto věku se kresba rozvíjí jak z hlediska obsahu, tak i formy (Thorová, 2015, s. 383).

Zvyšuje se způsobilost vystihnout svou vizi prostřednictvím kresby. Pokud se tříleté dítě pokusí cosi načmárát, pak výsledné dílo pojmenuje, ačkoliv není totožné s námětem. Čtyřleté děti předkládají realističtější obrázek, i když prozatím pouze v hrubých obrysech tzv. hlavonožců (dolních končetin, hlavy a velkých úst a očí). Kresba pětiletého dítěte

odpovídá již předem vytyčené vizi a je značně podrobnější. Má hlavu, trup, horní a dolní končetiny, pusku, oči, nos. Paže jsou obvykle zobrazeny pouze liniemi. Šestileté děti jsou ve všech ohledech zralejší (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 88).

Dívky v kresbách lidí upozorňují na oblečení s ozdobami. Charakteristické jsou princezny, u kterých jsou horní i dolní končetiny méně nápadné. Chlapci naopak ruce i nohy kreslí silně a protáhle (Matějček, 2005, s. 148).

Podstatné je vědět laterální dítěte, než začne více kreslit nebo dělat určitá cvičení zaměřená na rozvoj grafomotoriky. Čtyřleté děti preferují používat jednu ruku, protože je šikovnější a aktivnější. Laterální rukou se začíná objevovat a nabývat konečné podoby/vyjasňovat ve věku 5–7 let a upevňovat se jedenáctým rokem života (Bednářová, Šmardová, 2015, s. 6).

Rozvoj kresby závisí na celém souboru schopností a dovedností, ale i na ostatních faktorech, jako je současný emoční stav. Předškolní děti kreslí vše, co upoutá jejich zájem, ale často zachycují svou kresbou člověka (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 502–503).

Pozorujeme náplň a provedení kreseb podle toho, pokud děti kreslí s nadšením dle svého věku. Při kreslení sledujeme i pracovní návyky, mezi které patří uvolnění rukou, správné držení těla, správný úchop psacího nástroje špetkovým úchopem a tlak na podložku. Tlak na podložku se projevuje kreslením čar, které jsou nesouvislé, hrboilaté a vyryté, či naopak velmi slabé a jemné. Na začátku grafomotorického vývoje je tlak na podložku obvyklý, ale během předškolního věku by mělo dojít k uvolnění rukou v pozvolných etapách probíhajících dopředu. Přílišný tlak narušuje plynulost pohybu ruky, tím i souvislosti a ladnosti čar (Bednářová, Šmardová, 2015, s. 7).

1.2 Vývoj poznávacích procesů

U předškolních dětí se dějí pokroky v poznávacích procesech. Nejprve si dítě všimá výrazných věcí, které vyvolaly zájem o věci, zejména ty, které souvisí s činností. Akusticky dokáže rozlišit různé zvuky, například dopravních prostředků. Rozlišování chutí a vůní se zpřesňuje, kdy dítě již dokáže poznat hořkost, sladkost, slanost a kyselost. Prostřednictvím hmatu je dítě schopno nazvat jménem věci a rozeznat je dle základních znaků.

Na konci předškolního věku se ukazuje paměť záměrná. Rozvíjí se verbální a logická paměť, převládá však mechanická. Zpočátku je pozornost proměnlivá a pomíjívá, ale s dospíváním je schopno se déle soustředit a rozvíjí pozornost cílevědomou. Pozornost záleží na povahových vlastnostech, věku dítěte a činnostech, kterým se věnuje. Myšlení dítěte je zaměřeno na sebe, má potíže s chápáním názorů ostatních dětí. Předměty rozděluje

do skupin dle jednoho příznaku, například všechny modré předměty, bez ohledu na vzhled. Dítě umí označit druh předmětu (okurka, rajče, paprika, míček, panenka, autíčko), ale nerozumí důležité souvislosti kategorie (zelenina, hračky) (Šimíčková-Čížková et al., 2010, s. 76–77).

Postupně dochází ke zřetelnému zlepšení řeči. Začátek předškolního věku je poznamenán stálým dotazováním a breptáním. Děti rády mluví a nenuceně povídají. Neustále kladou otázky, aby získaly potřebné informace. Ve třech letech mluví spíše nesložitými větami. Slovní zásoba se dítěti postupně zvětšuje, ve třech letech užívají 1 000 výrazů, v předškolním věku již kolem 5 000 výrazů. Před začátkem první třídy dokážou artikulovat veškeré hlásky řeči, řeč mají již v tomto období srozumitelnou a bez znatelných dysgramatismů (Thorová, 2015, s. 386–387).

Charakteristické rysy přemýšlení dítěte předškolního věku lze rozdělit do několika částí.

1. Jak děti vidí svět, jak a jaké poznatky si volí (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 454)
 - Egocentrismus: děti vyžadují, aby lidé sloužili jejich nezbytným podmínkám a zájmům. Požadují uznání a jsou citlivé na trest. Pokud bude mít dítě vyhovující výchovu, egocentrismus ustoupí mezi 6,5 až 10 lety, ale pokud výchova egocentrismus schvaluje, může se vyvinout v egoismus.
 - Prezentismus: dítě vnímá svět pouze v určitém čase, žije přítomností, aniž by chápalo souvislost mezi budoucností a minulostí (Šimíčková-Čížková et al., 2010, s. 87, 89).
 - Fenomenismus: pro děti je podstatné, jak situace vypadá. Pro ně je svět takový, jak se zdá, a jeho základ je zcela ztotožněn se znatelnými rysy.
2. Jak děti zpracovávají poznatky a jak získaným poznatkům rozumí
 - Magičnost: nerozlišují mezi realitou a fantazií. Děti věří v nadpřirozené bytosti.
 - Animismus, přesněji antropomorfismus: připisování lidských vlastností neživým předmětům. Pokud svět dokážou takto vysvětlit, tak ho lépe chápou. Předškolní děti dokážou rozlišovat mezi neživými a živými, ale pořád jsou schopny ignorovat odlišnosti a předpokládat známky živých stvoření od neživých věcí. Například: sluníčko se usmívá, mráčky chodí po nebi.

- Artificialismus: způsob interpretace stvoření světa kolem nás. Například: sluníčko je na nebi, protože ho tam někdo dal.
- Absolutismus: všechny znalosti musí mít jasnou a konečnou platnost (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 454–458).

1.3 Hra

Pomocí hry děti poznávají prostředí, prohlíží věci a experimentují s nimi. Hry jsou velice pestré v předškolním věku, nejpobulárnější jsou pohybové, tematické a konstrukční hry.

- Tematické hry: jinak řečeno hry námětové, v těchto hrách si děti hrají na něco, například na maminku, tatínka, doktorku, prodavačku, obchod. Dochází k imitaci činnosti, kterou vykonává dospělý, a různých událostí z okolí. V těchto hrách se vytváří pravidla, která by děti měly dodržovat a respektovat. Prostřednictvím těchto her se svět dospělých stává přístupným dětem, což v nich vyvolává zájem a rozvíjí jejich fantazii, například klacek jako pistole.
- Konstrukční hry: tyto hry rozvíjí myšlení a kreativitu. Cílem je tvořit z materiálů něco nového, například papír, modelína, lepidlo. Rozvíjejí schopnost stanovovat si cíle a volit způsoby k jejich dosažení.
- Pohybové hry: oblíbené mezi dětmi. Při herních a určitých činnostech se rozvíjí dětská lokomoce.

Ve hře se ukazují rozdíly v herních činnostech chlapců a dívek, a to ve volbě hračky, spoluhráče a tématu hry. Připoutanost k hračkám se postupem času zmenšuje, ale roste potřeba, aby hračky byly skutečné, například aby chlapeček mohl řídit opravdový traktor. Námětový repertoár her se s věkem obohacuje a rozšiřuje (Šimíčková-Čížková et al., 2010, s. 79–80).

U dětí předškolního věku převládá společenská neboli asociativní hra. Její nástup se objevuje okolo 2,5 roku. Poté vstupuje kooperativní hra, která probíhá ve spolupráci, kdy je dítěti přidělena role, kterou bude představovat. Paralelní hra je zřídka pozorována u čtyřletých a pětiletých dětí (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 99).

2 ROZVOJ SAMOSTATNOSTI DÍTĚTE PŘI REALIZACI TECHNICKÝCH TVŮRČÍCH ČINNOSTÍ

Cílem předškolního vzdělávání je podporovat psychický, fyzický i sociální rozvoj všech dětí a vést je tak, aby do konce předškolního věku dospěly v jedinečné a relativně samostatné jedince. Měly by být co neaktivnější, mít smysl pro osobní uspokojení a splnit požadavky života, které na ně běžně klade škola a rodina, i požadavky, které je nevyhnutelně čekají v budoucnosti. Zařízení zajišťující preprimární vzdělávání, popřípadě jejich učitelé, pozorují rámcové cíle:

1. Motivovat zlepšení dítěte, podporovat osvojování vědomostí a znalostí.
2. Přijmout za vlastní hodnoty, na kterých je založena naše společnost.
3. Dosažení osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako nezávislá osobnost, která ovlivňuje své prostředí. (MŠMT ČR, 2021, s. 10).

Souhrnně představují cíle těchto rámců základní směr preprimárního vzdělávání a dennodenní práci pedagogů. Tyto cíle je nutné chápat tak, že jejich realizací bude vzdělávání tvořit základ klíčových kompetencí. V případě, že bude vzdělávání spojeno i se znalostmi, hodnotami a postoji, dítě získá dovednosti, které budou všestranné, příkladné a praktičtější na použití. To by mělo být zohledněno nikoli jen při vytváření ŠVP, ale především v samotném vzdělávacím procesu.

Pedagogové postupují s uvědoměním, že tyto cíle jsou přirozené, všeobecné, a nacházející se v konkrétní chvíli všude. To znamená, že učitel jedná vůči dítěti nejen při naplánovaných činnostech, ale i při různých situacích a činnostech působí v souladu se všemi obecnými záměry vůči dítěti, dítě je ovlivňováno různým jednáním a chováním, postoji. Bere na vědomí, že tímto způsobem může dosažení těchto cílů jednak cíleně podporovat a zároveň jim možná i nechtěně zabránit (MŠMT ČR, 2021, s. 10).

Rámcové záměry preprimárního vzdělávání jsou společné všem dětem. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami by mělo být naplňování těchto cílů přizpůsobeno tak, aby co nejlépe vyhovovalo individualitě dítěte. Snahou učitele je, stejně jako ve vzdělávání a výchově dětí bez speciálních vzdělávacích potřeb, zajistit každému dítěti nejlepší podmínky pro jeho individuální rozvoj, dorozumívání se s ostatními a učení a napomáhat k maximální samostatnosti (MŠMT ČR, 2021, s. 35).

2.1 Samostatnost, sebeobsluha

Významným nástrojem k samostatnosti, nezávislosti a k rozvoji kompetencí je oblékání se, hygiena a stolování. Samostatnost ztělesňuje úsilí o autonomii a provést svůj přínos k rozvoji a vzdělávání. Sebevědomí a motivace dětí jsou největší, když se mohou zapojit, pokud jim je dovoleno věci zkusit, když vidíme jejich snahu a dáváme jim najevo, že si vážíme výsledků. Čím více děti umí samy, tím jsou potom statečnější a odvážnější se zapojovat do jiných věcí a také se osamostatňují a nespolehají na pomoc rodičů. Nenásilný návod krok za krokem k samostatnosti a navykání dítěte na zodpovědnost výrazně usnadňuje jeho nástup do mateřské školy a do školy vstup do života dospělých pak bude mnohem jednodušší.

K samostatnosti, činnosti, imitaci a pohybu mají děti přirozeným způsobem sklon. Brzy se tedy shledáváme s výrazy „já taky“ a „já sám“. Děti se snaží dělat to, co dělají dospělí, touží vše napodobit a vyzkoušet. Musíme se chopit potřeby tohoto rozvoje a použít jej k nacvičování nezávislosti a sebeobsluhy. V případě, že děti nebudou mít možnost si něco vyzkoušet nebo procvičit, neosvojí si to děti samy od sebe. Začneme tím, že jim vysvětlíme činnost, předvedeme ji a asistujeme v jejím zvládnutí, což je klíčové v jejím nácviku. Důležitá je také dobrosrdečnost, dodávání odvahy, trpělivosti a žádoucí je také pojetí veselou a zajímavou formou.

Osvojení dovedností starání se sám o sebe a utváření vyhovujících návyků pro celkový vývoj dítěte se týká motoriky, vnímání, vizuomotoriky a osobnostních vlastností (vytrvalost, temperament, trpělivost, koncentrace...). To ale také v mnohém závisí na tom, do jaké míry rodiče děti podporují v této oblasti. Někteří rodiče jsou přehnaně ochrannější a udělají za dítě všechno, protože je dítě ještě malé, zatímco jiní jsou přehnaně nároční. Někteří rodiče nekritizují, jsou příliš shovívaví a dovolují dělat dítěti vše po svém. Chybou je mnohdy málo zásadovosti a trpělivosti (Bednářová, Šmardová, 2015, s. 62).

Značným problémem dítěte po nástupu do 1. třídy může být nedostatek soběstačnosti kvůli nedozrálosti. Není soběstačné, čeká na pomoc, kterou nemusí obdržet, zažívá pocit bezmoci, strachu, zoufalství – například zažívá těžkosti v jídelně a při potřebě na toaletu.

Nezralost v oblasti starání se o sebe v předškolním věku se dává najevo, pokud:

- kapesník děti nepoužívají samy, správným způsobem a v pravou chvíli,
- činnosti spojené s oblékáním neodpovídají věku dítěte (odkládání oblečení na své místo, svlékání a oblékání, rozeznávání svého oblečení),
- činnosti vztahující se k osobní hygieně neodpovídají věku dítěte,

- kontrolujeme děti během a po chození na toaletu, eventuálně napomáháme s osobní hygienou,
- nezvládá vykonávat běžné úkony propojené se stolováním odpovídající jeho věku (samostatné stravování lžící a příborem, sezení u stolu, zdvořilé chování při jídle, sbírání použitého nádobí ze stolu, popřípadě jeho odkládání),
- děti se musí kontrolovat a vyzývat je k činnostem, protože neumí být odpovědné, nezvládají chodit na záchod včas, další projevem je, že se bojí upozornit na svoji potřebu nebo nechtějí přerušit hru (Bednářová, Šmardová, 2010, s. 55).

Jak můžeme k samostatnosti dítěte přispět:

Necháme děti, aby samy učinily rozhodnutí.

- Příklady: „Chceš navštívit babičku před obědem nebo po obědě? Chceš do vlasů červenou nebo růžovou sponku? Chceš se podívat na pohádku před domácími úkoly nebo až po nich?“ Další příklad: „Chceš použít koupené pohyblivé oči nebo si je chceš vyrobit z papíru? Chceš použít tekuté nebo tuhé lepidlo? Použiješ temperové nebo vodové barvy?“
- Jsou to způsoby, jak se dítě může procvičovat v rozhodování, například o přátelích, o rodině, aniž by mělo zkušenosti s míněním druhých lidí.

Projevujeme uznání za jejich úsilí.

- Příklad: Místo „Už jsi konečně hotová?“ dáme najevo náš respekt a řekneme: „K oblékání oblečení je potřeba šikovnost tvých prstíčků.“ Další příklad „Pomůžu ti, Tomášku, malování štětcem je náročné.“ Dáme najevo náš respekt a řekneme: „Tomášku, malování štětcem je komplikované. Je náročné najít vhodný štětec, se kterým dokážeš vymalovat zbývající malé místečko.“
- Případně svému dítěti ukážeme, že oceňujeme jeho úsilí, můžeme mu pomoci najít odvahu bojovat se svými problémy.

Neptáme se na příliš mnoho otázek.

- Pokud budeme dávat dětem spoustu otázek, může to působit jako narušení jejich soukromí. Děti o problémech začnou hovořit, až když budou ony chtít.
- Příklady: Místo „Co jste dneska dělaly ve školce? Byly jste na procházce? Co dobrého jste měly dneska k obědu? Chutnalo ti to?“ řekneme: „Zlatíčko, stýskalo se mi. Ráda tě vidím.“ Další příklad: Místo „Jak jsi vyráběla vránu? Z ubrousku? Jakým lepidlem jsi lepila ubrousek? Na co jsi je lepila? Na papír? Na barevný? Jaké barvy jsi použila na vránu?“ řekneme: „ty jsi vyrobila ale krásný výrobek, líbí se mi, jak barevnou máš vránu.“

S odpovědí na jejich otázky nespěcháme.

- Pokud děti položí otázku, zaslouží si příležitost, aby se nejprve pokusily nalézt odpověď samy.
- Příklady: Místo: „Mami, proč musím chodit do školy? Protože ve škole se naučíš počítat, číst a psát“ řekneme: „To je zajímavý dotaz. Jaký je tvůj názor?“ Místo: „Proč musím papír stříhat nůžkami proč ho nemůžu roztrhnout? Protože nůžkami to ustríhneš přesněji, než abys to roztrhla.“ řekneme: „Co si o tom myslíš ty?“

Povzbuzujeme děti, aby využívaly zdroje mimo domov.

- Chceme, aby naše děti věděly, že nejsou zcela závislé na nás. Vyřešit problémy dítěte může pomoci někdo ze světa tam venku.
- Příklady: „Maminko, myslím, že kočičce není dobře. Co mám dělat? Mohli by nám poradit u veterináře.“ Další příklad: „Tatínku, myslím, že papírová kaše nepůjde vyklopit ven z formy, pokud ji nevymažeme jarem na nádobí. Co kdybychom se šli zeptat do obchodu, co si o tom myslí oni.“

Nepřipravujeme je o jejich naději.

- Nechme děti bádát a zkoušet místo toho, abychom je připravovali na zklamání.
- V případě, že dětem poskytujeme ochranu před zklamáním, ve skutečnosti je bráníme před úsilím, sny, nadějí a někdy i před realizováním snu.
- Příklady: „Tatínku, až budu velká, tak chci být doktorkou. Podle toho, jak se učíš, a tvých známek, na to hned zapomeň. Myslím, že je to skvělá profese. Pověz mi o tom víc.“ Další příklad: „Chtěla bych přilepit oči tavnou pistolí? Aničko, na to jsi ještě maličká, mohla by ses popálit. Opravdu? Hmm, takže ty chceš použít tavnou pistolí. Pověz mi o tom více.“ (Faber, Mazlish, 2007, s. 131–137)

3 TVOŘIVOST

„Tvořivost je proces, kterým jedinec vyjadřuje svou základní podstatu prostřednictvím určité formy nebo média takovým způsobem, jež v něm vyvolává pocit uspokojení; proces posléze vyústí v produkt, který o této osobě, tedy o svém původci, něco sděluje ostatním. Definice se samozřejmě vztahuje na dospělé stejně jako na děti.“ (Bean, 1995, s. 15)

„Kreativita (= tvořivost) je schopnost vytváření nových kulturních, technických, duchovních i materiálních hodnot ve všech oborech lidské činnosti. Tvořivost je aktivita, která přináší dosud neznámé a současně společensky hodnotné výtvoř.“ (Königová, 2007, s. 12)

Důvodů, kvůli kterým by si rodiče měli kreativity svých dětí již od útlého věku všimnout, je mnoho. Důvěra ve vlastní tvořivost je prospěšná dětem později ve škole a ve vztazích uskutečňovaných mezi lidmi (Bean, 1995, s. 28). Na druhé straně je přínos kreativity, když rodiče podporují rozvoj tvořivosti sebevyjádření dítěte ve výchově, přiměje důvěřovat v hodnotu své osobnosti. Tvořivost je podstatou schopnosti vážit si a mít úctu k sobě samému, stoupá sebevědomí a také úzce souvisí s komunikací (Bean, 1995, s. 29–30). Učitelky mateřské školy, které pracují s dětmi od 3 do 6 let, by měly:

- povzbuzovat děti k volné hře,
- nabízet podněty, které jsou mnohostranné,
- napomáhat k rozvoji představivosti a obrazotvornosti, způsobilost odlišovat mezi skutečností a fantazií,
- poskytnout dostatečných příležitostí k rozvoji pohyblivých a bohatých představ jako vhodná podmínka pro existenci budoucího kreativního myšlení,
- neunáhlit se s rozvojem logického myšlení,
- kreativita a spontánnost dětí by se neměly identifikovat,
- myšlením vytvořit, dětem navrhnout a řídit aktivity zdárně (Hazuková, 2014, s. 137–138).

Mnohdy se setkáváme s hypotézou, že kreativita je něco mimořádného a že musíme být talentovaní. Pravdou ale je, že být v nějaké oblasti kreativní má každý z nás vrozené. Problém je v tom, že dnešní společnost kreativitu svými mechanismy spíše omezuje, než aby ji rozvíjela. Kreativita tedy požaduje trénink, změny stylu myšlení a vztah k aktivitám. Nejlepší doba pro zahájení tréninku je mezi třemi a šesti lety dítěte (Cejpková, 2015, s. 11).

Rozličným způsobem lze rozdělit tvořivé činnosti. Elementární rozdělení je:

- Pasivní a aktivní tvořivost: během tvořivosti aktivní člověk sám utváří novinku, během tvořivosti pasivní aktivně spotřebovává alespoň produkty tvořivé činnosti jiných lidí nebo prosazuje okamžité myšlenky ostatních v roli nadřízeného projektu.
- Rozdělení dle oboru: může být například každodenní, umělecká, vědecká a sociální. Tvořivostí sociální se míní třeba řízení lidí a uskutečňování změn společenských.
- Rozdělení dle zaměření: orientovaná na vnější předměty nebo úkazy. To vše je uváděno v předešlém bodě. Existuje ještě tvoření zaujaté uvnitř, zaměřené na vlastní osobu, jako je kladný sebeobraz a přijetí se takoví, jací jsme. Chápat druhé takové, jací jsou, nesnažíme se je měnit ve svůj prospěch.
- Rozdělení dle významu: svůj smysl má například tvořivá organizace domu a objevení nového pokrmu (Königová, 2007, s. 172–173).

Rozlišujeme čtyři úrovně tvořivosti. Je to tvořivost expresivní, tvořivost inovativní, tvořivost inventivní a tvořivost emergentní. Tvořivost expresivní je první úroveň tvořivosti, například dětské kresby. Nemusí souviset jen se světem dětí, i když se zdá být u dětí dominantní, je to vyjádření tvořivosti i u dospělých. Inovativní tvořivost je propojena s vědomou snahou udělat něco neobvyklého, týká se například rukodělných prací. Tvořivost inventivní má relativně vysokou úroveň tvořivosti. Získání této úrovně vyžaduje značné množství talentu propojeného s cílevědomou snahou. Tvořivost emergentní je nejvyšší stupeň tvořivosti. Nastává jako počátek existence nových úkazů (Maňák, 1998, s. 80–81).

Děti nejprve vyjádří svou tvořivost ve hře. Důvodem, proč psychologové mluví o tvořivé funkci hry, je to, že každá hra používá alespoň nějaké prvky tvůrčího chování nebo rozvíjí předpoklad pro tvořivou činnost v ostatních oblastech činnosti, protože tam je prostor. Volné a senzomotorické hry povzbuzují tvořivé projevy (Nádvorníková et al., 2014, s. 133).

Děti si již od útlého věku rády kreslí, zhotovují rozmanité předměty a budovy, učí se písničky a básničky a mnoho dalšího. Pro jejich zdravý vývoj a rozvoj je kreativita něco, co se ničím jiným nedá nahradit. Každé dítě je individuální a konkrétní kreativní činnost nemusí u všech dětí vyvolávat stejný efekt stimulace.

Pramenem mnohých nápadů a podnětů jsou pro děti dospělí, které se pokouší imitovat. Je mnoho způsobů, jak u dítěte kreativitu podpořit, zde se budeme věnovat některým z nich:

- Klíčem je rozvíjet tvořivost u dětí již od útlého věku. Mnoho dětí je ve vícero oblastech talentovaných, svůj talent ale mohou neustále zlepšovat. Velkou důležitost hraje prvních šest let života dítěte, kdy je rozvoj u dětí nejintenzivnější.
- Důležité je se dětem patřičně věnovat. Některé děti si rády kreslí samy. Pokud ale dítě stojí o naši pozornost a dokážeme mu ji poskytnout, umožníme dítěti, aby nás napodobovalo, přičemž nesmíme zapomínat na to, že děti potřebují často dodat odvalu a sebedůvěru kladným hodnocením. Pokud pejsek vypadá jako medvěd, nevádí, nejdůležitější je samotná snaha a netřeba zapomínat na to, že takto vzniká prostor k zdokonalování.
- Také je vhodné mít k dispozici dostatek inspirace, díky které můžeme dětem poradit, co by mohly vyzkoušet či vyrobit.
- Dětem bychom měli vytvořit jistý prostor, který pro ně bude vyhrazený. Na takovém místě mohou popustit uzdu své fantazii, tvořit a nestarat se při tom o nepořádek, který svou tvořivostí způsobí. Kromě prostoru potřebují děti ke kreativě také různé materiály a náčiní.
- Děti potřebují, abychom jim vytvářeli k fantazii podněty. Pokud třeba chceme, aby se dítě dostalo z bodu A do bodu B, neříkejte mu, jak na to, dovolte mu, aby na to přišlo a využilo svoji představivost. Také, když se třeba dítěti líbí představa, že sluníčko je modré a travička je fialová, nebraňme mu v tom, případně se na tom zasmějme.
- Dětskou kreativitu není možné si vynutit. Intenzivní přání tvořit a vytvářet nevznikne, pokud na děti budeme naléhat či vybízet (Jak podpořit kreativitu dítěte, 2021, online).
- Zážitky a je doprovázející emoce jsou pro kreativitu obrovsky důležité. Nemusí jít výhradně jen o ty nejradostnější okamžiky, třeba i strach z bouřky dokáže u dítěte vyvolat intenzivní fantazie. Aktivujme to, mluvm o tom, zažijme to.
- Některé děti jsou přirozeně více nezávislé a/nebo kreativní, z času na čas ale potřebují i ony pomoc či radu od starších. Důležitá je zdravá rovnováha (Jak podpořit kreativitu svých dětí, 2019, online).

3.1 Tvořivá hra

Tvořivá hra rozvíjí u dítěte nezávislost, soběstačnost, touhu po poznání a zručnost.

Má pro děti, rodiče i pedagoga obohacující účinky a benefity. Děti mohou vytvořit své nové myšlenky a uskutečnit je, mohou také při tvoření provádět pokusy, zjišťovat či nalézat něco poprvé a hrát. Rodiče obdivují fantazii dětí a zažívají společně s dětmi stav spokojenosti a potěšení z jejich tvoření. Znají, co u dětí vyvolává dobrou náladu, jaké mají nové myšlenky a co vyvolává jejich zájem. Pedagog poskytuje dětem do rukou nástroje a předává jim znalosti a schopnosti, jak je užívat, aby nepředstavovaly riziko pro sebe ani okolí. Dětem důvěřuje, že to úspěšně dokáží, a vědí, že dokážou fungovat bez pomoci ostatních.

Tvořivá hra je dobře sestavená metodika tvořivé činnosti, která je primárně stanovena pedagogům mateřských škol, avšak i jiným učitelům a rodičům. Přejeme si, aby tvoření v mateřské škole nebyla jako továrna, kde se každé dítě řídí pokyny a zadání k výrobě stejného produktu a po dokončení jej předá paní učitelce. Metoda tvořivé hry byla vyvinuta v Muzeu Říčany (Muzeum Říčany, 2020a) testována desítkami učitelek z mateřských škol, v roce 2020 uveřejnily dobře sestavenou metodiku, která je pozitivně oceněna nejen rodiči a pedagogy mateřských škol, ale také odbornou veřejností. Bude doporučována jako učební látka pro studenty oboru učitelství pro mateřské školy. Myšlenka této metody je založena na třech pilířích. Pokud přijmeme ideu a máme v úmyslu vytvořit tvořivou hru, musíme zachovávat sedm pravidel. Konečným stavem je nekonečno dětských výrobků a myšlenek. Mezi základní pilíře metody patří:

1. Hra se prolíná s tvořením: děti si mohou během činnosti hrát s materiály a výrobky, svévolně je předělávat a pozměňovat. Děti si je mohou například vzít ven. Hotové výrobky nezůstávají vyvěšovány na vývěsní tabuli.
2. Přenos činnosti na dítě z dospělého: to znamená, že je ponecháno v rukou dítěti, nikoli na učiteli, aby rozhodlo, co, z čeho a jak vytvořit, jak problém vyřešit a co se stane s konečným produktem. Dospělá osoba je v roli průvodce, učí děti řídit se bezpečnostními pravidly a připravuje vyhovující okolí.
3. Dáváme důraz na průběh, ne na konečný stav: děti by v průběhu aktivity neměly vyrábět výrobky. Cíle činnosti souvisejí s rozvojem kompetencí a dovedností dítěte, nikoli s pracovními výsledky dítěte. Co se naučí dítě, nejde vždycky vnímat zrakem.

Jakákoliv hra má své vlastní pokyny, které jsou považovány za závazné, a to i tvořivá hra. Nemusíme je sledovat všechny najednou. Vybereme ty, které jsou prvořadé, a krok za krokem přidáváme další. Mezi pravidla tvořivé hry patří:

1. Nevykonáváme nějakou práci za děti – ať už rukama nebo i hlavou. Soustředíme se při tvořivé hře na průběh, nikoliv na konečný stav. Přejeme si, aby děti nacházely vlastní řešení problémů, pracovaly s vlastními myšlenkovými obrazy a svým vlastním tempem, tudíž nepomáháme dětem v mateřské škole, což se mnohočetně objevuje v tomto prostředí. To ale neznamená, že necháme děti s jejich starostmi. Pedagog působí jako průvodce dětí, pomáhá jim hledat řešení problémů. Problémy dětí neřeší za ně, ale pomáhá jim rychleji se vyznat v dostupných možnostech.
2. Uznáváme, že kdejaké dítě má vlastní rychlost a své myšlenky: při tvořivé hře dáme dítěti volnost k uskutečnění jeho nápadů – časovou i fyzickou. Při tvoření podmínek vyhovujících pro činnost aktivit bychom měli myslet na možnosti, které máme pro děti, které nemají čas výrobek dokončit.
3. Člověk se učí z chyb. Chyby je možné odčinit nebo přijmout. Poskytujeme dítěti výběr z několika možností: chyby mají při učení velký význam, možná více než úspěchy. Pro dítě to značí nejen zkušenosti, jak něco nedělat, ale především je inspiruje k tomu, aby uvažovalo, jak to udělat odlišným způsobem, aby byl další konečný stav lepší.
4. Inspirujeme se přírodou. Jsme ohleduplní k životnímu prostředí. Užíváme recyklované a naturální materiály: užití zpracovaných a přírodních materiálů je dětskému světu bližší a je to také mnohem levnější než použití zakoupeného nového materiálu. Mnohdy slycháváme náрек, že dnešní děti si neumí hrát například s dřívím, ale současně je v hojné míře obdarováváme například plastovými stavebnicemi.
5. Věnujeme značnou a potřebnou pozornost bezpečnosti (včetně té naší). Vytváříme bezpečné návyky: tvořivá hra, zvláště při manipulaci s nástroji, které jsou špičaté, přirozeným způsobem vytváří pocit neklidu, nejistoty o bezpečí dětí. Jako u každé činnosti v mateřské škole jsou děti postupně seznamovány s pravidly, nacvičujeme a opakujeme správné zacházení s náradím.

6. Touhu po poznání u dětí podporujeme. Neobáváme se odklonit od zamýšlené činnosti: pedagog si pochopitelně víceméně plánuje průběh každé činnosti, určí cíle a má jistou představu o činnosti. Je však podstatné umět se této myšlenky zbavit, jestliže se činnost ubírá jiným směrem, než se předpokládalo, i když neustále směřuje ke stanovenému cíli.
7. Dokončené výrobky dětem necháváme. Děti si je mohou poupravovat nebo si hrát s výrobkem, který vytvořily: toto pravidlo, které je v pořadí na konci, je současně jedním ze tří pilířů. Děti tohle pravidlo neustále kontrolují a učí se ho používat. Mnohdy se vyptávají, zdali si mohou vzít výrobky například domů nebo ven na hřiště.

U dětí metoda podpoří sebevědomí a sebejistotu, touhu přicházet se svými novými myšlenkami, naučit se pracovat s chybou, rozvíjení tvořivé myšlení, provádět pokusy, kooperace dětí a nezávislost dětí (Muzeum Říčany, 2020b).

4 CHARAKTERISTIKA PAPIRENSKÝCH MATERIÁLŮ

„Obecně rozumíme papírem relativně tenkou stejnoměrnou vrstvu vláken (převážně rostlinného původu) vodou naplavených na síto, zplstěných, odvodněných a usušených.“ (Kocman, 2011, s. 6)

Hry a aktivity s různými materiály jsou důležitým komponentem polytechnické výchovy. Děti se výrazně zdokonalují v manuálních schopnostech, učí se používat nářadí a nástroje a ovládají praktické dovednosti. Chápu, jak mnoho úsilí je vynaloženo na výrobu něčeho, oceňují výrobky a pokouší se být ohleduplné a šetrné k přírodnímu prostředí a materiálům.

Nabývají zkušenosti s různými materiály – co je lepitelné, pevné, ohýbatelné a pružné. Během tvoření s materiály bychom měli dodržovat několik podstatných pravidel:

- Používáme-li materiály, se kterými děti ještě nemají zkušenost, umožníme jim zpočátku provádět pokusy a poté z nich pod vedením pedagoga vytvářet určitý výrobek.
- Pedagog si musí zpočátku zkusit všechny kroky sám. Vyhne se tak potížím. Zjistíme, jak vysoké jsou požadavky a jaká je obtížnost.
- U mnohých výrobků lze použít předlohu, děti směřovat k pečlivému uskutečnění, někdy je ale potřeba dát dětem postačující množství času na nezávislou tvůrčí činnost a kooperaci.

Papír je dosažitelný materiál a poskytuje užitek. Lze použít různé typy papíru, včetně různých velikostí, barev a tloušťek (například: ubrousky, barevné čtvrtky, noviny, kancelářský papír, letáky a tak dále). Při volbě papíru pro určitou aktivitu s dětmi by si měl pedagog vždy ujasnit jeho vlastnosti a nezbytné kroky (například jak děti papír skládají, dělí na menší kousky či stříhají nůžkami).

Mačkání papíru je pro děti snadnou aktivitou. Mohou začít tím, že zmačkají velký list papíru (třeba noviny) a pozvolna se naučí mačkat papír na menší kusy. Zpravidla mačkají nejprve celou dlaní a poté používají prsty.

Zpočátku děti trhají velké tvary například z letáku. Při trhání nejprve drží papír celou dlaní a postupem času se naučí trhat papír na malé kusy. Je obtížnější trhat preciznější tvar. Nashromážděná energie se může uvolnit prostřednictvím trhání.

Předáváme znalosti a schopnosti dětem rozmanitými způsoby. Učíme je tvarovat papír pomocí různých technik, jako je kroucení, překládání a ohýbání. Začínají tím, že papír překládali dle toho, jak to zvládnou. Je důležité zahladit přeložený okraj prsty.

Potom se pokoušíme papír přeložit napůl, znovu je třeba zarýhnout okraje. Složitější a komplikovanější je přesné skládání od rohu k rohu. Precizní skládání papíru je podstatou různých obtížnějších, ale i jednoduchých skládanek.

U činností s papírem (mimo jiné) užíváme v mnoha případech lepení. Děti se při lepení papíru učí elementárním dovednostem a tomu, jaké jsou ideální postupy (jaké množství lepidla) i jak být při činnosti pořádný. Učí se i dodržování hygienických pravidel – rukama od lepidla by se neměly dotýkat jiných dětí, po dokončení činnosti je potřeba si ruce pečlivě umýt.

Významnou dovedností, které by děti měly dosáhnout při práci s papírem, je stříhání. Na základě toho budou poté schopny stříhat jiné materiály. Tréninkem stříhových dovedností se dítě učí zacházet s jednoduchým nástrojem, a to nůžkami. Dochází ke zdokonalování koordinace pohybů rukou a zraku. Jde o činnost kladoucí veliké požadavky a vyžaduje hodně úsilí. Budujeme u dětí dovednost zacházet s nůžkami bezpečně (nechodíme mezi dětmi s nůžkami). Individuálně přistupujeme ke každému dítěti při nácviku stříhání. Když děti přijdou do mateřské školy, ve většině případů se dozvíme, že některé děti ještě vůbec s nůžkami nedělaly, zatímco jiné už možná mají první zkušenost. Při nácviku je nejlepší začít tím, že dítě bude sledovat starší děti či pedagoga, jak nůžky používají (Nádvorníková, 2021, s. 79–85).

4.1 Historie papíru

I dnes (navzdory obrovskému technologickému pokroku) je pořád těžké si představit existenci bez vynálezu papíru. Papír mnohdy bereme jako přirozenou součást života, aniž bychom kdy přemýšleli o tom, odkud pochází, jaká je historie papíru a jak se vyrábí.

Není žádným překvapením, že papír je spolu s knihtiskem, střelným prachem a kompasem jedním ze čtyř velkých vynálezů staré Číny. Před vynálezem tohoto materiálu s malou hmotností, pevného a celistvého materiálu se pro záznam písma a kreslení obrazu používaly hliněné, dřevěné, a dokonce i kamenné tabulky. Tyto nástroje nelze skladovat ani přepravovat (Gruntorad, 2021).

Papír, který v dnešní době pokládáme za samozřejmost, byl dříve drahocenný. Dějiny výroby sahají tisíce let do minulosti. V starověkém Egyptě se papyrus vytvářel z šáchoru, jeho latinské označení *Cyperus papyrus* sloužilo jako základ pro současný název papíru.

Tato úzkolistá močálovitá rostlina je dnes také populární pokojovou rostlinou. Nadzemní část rostliny nese listy, ty byly rozstříhané na dlouhé díly a rozloženy do vrstev, stlačovány, sušeny a uhlazovány, dokud nevznikl protáhlý list papyru. Dnes již na vlastní oči nikdy nepoznáme každé tajemství výroby, takže hodnota papyrů se stále nemůže rovnat hodnotě staroegyptských vzorků. Japonsko, Stará Čína, Aztékové a Mayové také věděli, že se papír vyrábí obdobně, ačkoli z odlišných druhů rostlin (Fixl, Vondrušková, 2007, s. 5).

Historicky se papír jako médium pro ukládání a předávání myšlenek začal používat v Egyptě kolem třetího tisíciletí před naším letopočtem, kdy Egypťané psali své texty na papyrus. Papyrus je typ rákosu, který roste v bahenních územích v okolí Nilu. Bylo velmi obtížné jej upravit a přetvořit na médium schopné zaevidovat a zachovat v neporušeném stavu psané znaky. Stonek byl rozsekán na malou tloušťku a podroben komplikovaným zákrokům, než se přeměnil na něco, na co bylo možné psát. Od konce antiky přestával mít papyrus svůj smysl a důležitost a jeho náhradou byl pergamen. Pergamen (pojmenování nového média) je spojen s polohou původu, tou je Pergamon v Malé Asii. Hlavním materiálem, ze kterého se pergamen vyráběl, byla kůže ovčí, telecí i kozí. Z kůže se vyjmuly tkáně. Ještě důležitější bylo, že pergamen měl tu výhodu, že se na něj dalo psát na obou stranách a opravy v textu šly dělat vyvřelou horninou. Snáze se s ním pracovalo a byl elastický, na rozdíl od papyru. Postupně však i pergamen vyměnili za dostupnější materiál – papír zhotovený z hadrů. Čína se stala místem vzniku produkce papíru. Podle historického příběhu, který je částečně založen na pravdě, byl papír vynalezen v Číně v roce 105 našeho letopočtu (Havlíčková, 2004, s. 7).

Číňané si okamžitě uvědomili důležitost vynálezu papíru a udržovali jej v tajnosti až do počátku 7. století, kdy byl papír zaveden nejdříve do Japonska a poté do Koreje. Později, v polovině 8. století, se Arabové zmocnili jeho tajemství a v bitvě u Samorkand v roce 751 násilím zadrželi některé čínské znalce na výrobu papíru a poté se naučili vyrobit papír. Během několika příštích let se papír rozšířil do asijských zemí, poté přes Afriku do Evropy. Na území současného Španělska začaly existovat ve 12. století první papírny. Výroba papíru začala v 15. století též na území Polska, Anglie, Rakouska a Čech (Gruntorad, 2021).

Výroba papíru v Čechách je podložena důkazy z roku 1499, podle všeho ale existovala už předtím. Historici se domnívají, že tento papír byl nezbytný pro provoz Univerzity Karlovy v Praze (Mezistromy, 2017).

První papírna v Čechách byla postavena patrně ve 2. polovině 14. století v Chebu. Výroba papíru se v Čechách rozvíjela v 16. století. V průběhu doby vzniklo přibližně 20 papíren (Gruntorad, 2021).

4.2 Druhy papíru, kartonu a lepenky

Kocman (2011, s. 56–57) uvádí členění kartonu, papíru a lepenky dle způsobu aplikace následovně:

Kartony

- Rýsovací, psací a kreslicí: rýsovací, kreslicí, akvarelové, psací
- Tiskové: natírané, ofsetové
- Speciální: cigaretové, ceninové, pauzovací
- Průmyslové a technické kartony: kartony s vlnitou lepenku, šablonové
- Ostatní kartony: albové

Papíry

- Kreslicí a psací papíry: notové, psací, sešitové, konfekční, náčrtové
- Balicí papíry: pergamin, hedvábné, havana, papíry na vlnitou lepenku
- Tiskové papíry: mapové, natírané, ilustrační, novinové, hlubotiskové, ofsetové
- Průmyslové a technické: sací, brusné, pytlové, nábojnicové
- Hygienické papíry: tapetové, ubrusové, toaletní (ubrousky, ručníky, papíry na papírové kapesníky)
- Předsádkové a potahové papíry: kembrik, velurové
- Speciální papíry: pauzovací, ceninové, cigaretové
- Ostatní papíry: krepované
- Papíry pro elektrotechniku: izolační, kabelové
- Ostatní papíry: krepované

Lepenky se zpravidla rozdělují dle produkce.

Lepenky

- Slepované lepenky
- Ruční lepenky
- Vlnité lepenky
- Strojní lepenky (Kocman, 2011, str. 56–57)

4.3 Rozdělení papíru

Papírové materiály lze rozdělit do tří kategorií na základě plošné hmotnosti (1 m^2):

1. Lepenky: plošná hmotnost od 250 g/m^2 do $4\,000 \text{ g/m}^2$, pevnější materiál vznikající sjednocením více vrstev
2. Papíry: plošná hmotnost do 150 g/m^2 , tenká vrstva
3. Kartony: plošná hmotnost 150 g/m^2 až 250 g/m^2 , zachovávají tvar, obvykle se skládají z jedné nebo více vrstev

Přechody mezi výše jmenovanými kategoriemi nejsou zřetelné, a tak se například v Anglii rozeznává pouze lepenka a papír s mezí 180 g/m^2 (Kocman, 2011, s. 6).

Rozměry uvedené v milimetrech

Hlavní řada

A0 841×1189

A1 594×841

A2 420×594

A3 297×420

A4 210×297

A5 148×210

A6 105×148

A7 74×105

A8 52×74

A9 37×52

A10 26×37

Vedlejší řada

B0 1000×1414

B1 707×1000

B2 500×707

B3 353×500

B4 250×353

B5 176×250

B6 125×176

B7 88×125

B8 62×88

B9 44×62

B10 31×44

(Kocman, 2011, str. 52)

4.4 Výroba papíru

Mnoho vynálezů bylo přivezeno do Evropy z Číny, nejpozoruhodnější je zejména výroba střelného prachu, papíru, kompasu a hedvábí. Španělé jako první v Evropě začali vyrábět ruční papír okolo roku 1150. Papír se rychlým způsobem rozšířil ve velké míře po Evropě a do konce 15. století zcela nahradil pergamen. Poté, co Johanes G. Gutenberg v roce 1440 objevil knihtisk, se zvětšila popularita a spotřeba papíru (Havlíčková, 2004, s. 10).

Ve středověku se knihy vyráběly v dílnách kláštera. Desky měly ozdobné prvky, které byly pokryty zlatem a drahými kameny. V období renesance s výskytem „bílého řemesla“ na větším území a vynálezem knihtisku se knižní výroba vyskytovala na větším území i za zdmi klášterů, což papír udělalo přístupnější a levnější. Obvyklým obchodním zbožím byla kniha v 16. století (Havlíčková, 2004, s. 89).

Rychlým způsobem se rozvíjela i výroba papíru v Čechách, v 16. století zde fungovalo více než 20 papíren. Podstatnou surovinou pro papírny středověké Evropy byly hadry, šlo tedy v podstatě o použití opotřebovaných částí bavlny, konopí či lnu. Ale současně výrobci pořád prováděli pokusy se zeleninou, slámou, dřevem a následnými materiály při vyhledání zdrojů. Zároveň se užíval pergamen, tzn. důkladně hladká zvířecí kůže, jméno nese po řeckém městě Pergamon, kde byl pravděpodobně poprvé vyroben (Fixl, Vondrušková, 2007, s. 5–6).

V roce 1779 vynalezl Francouz Louis Robert stroj, který vyráběl takzvaný „nekonečný“ papír, který se v papírenských strojích používá dodnes. V 19. století se rozvinul papírenský průmysl. První papírny vznikly v Čechách za vlády krále Vladislava II. Jagelonského roku 1499. Na konci 16. století byla ve Velkých Losinách založena papírna, která je v provozu dodnes. Ruční papír se vyrábí hlavně z upravených rostlinných vláken. Nasekaná vláknitá hmota se smíchá s vodou, nanese se na rám vybavený sítem s plnidly a pojivem, tím se vytvoří vrstva s nestejnou a slabým okrajem. Jednou z charakteristik ručního papíru je, že orientace vláken papírového materiálu je nerovnoměrná, což vede k tomu, že papír má nerovný povrch (Havlíčková, 2004, s. 10).

Až v 19. století došlo ve výrobě papíru k radikální změně, protože potíže s materiálem vyřešil vynález celulózy. Obyčejný papír je nyní průmyslovým výrobkem. Ale to neznačí, že se nemůžeme navrátit k ruční výrobě papíru a zkusit si jej zhotovit. Nebude úplně bílý, rovný a uhlazený. V závislosti na zvolených přísadách vyrábíme papíry rozmanitých barev (Fixl, Vondrušková, 2007, s. 6).

Základním znakem výroby papíru je takzvaný „mokrý“ postup. Zpočátku se přibližně 1 % tvořených vláken a vedlejších surovin stejnoměrně suspenduje v okolí obsahujícím přibližně 99 % vody, poté se nadbytečná voda odsaje pryč. Odvodňování je nutné provádět pozvolna, aby vlákna měla šanci se splést dohromady, tzn. se „zplstít“, což bude držet dokončený papír pohromadě. Na řídké látce probíhá zplstňování. Následující voda se dá pryč závěrečným odstraněním obsažené vody a lisováním. Podle výše uvedených zásad je možno papír vyrobit také ručně. Dnes je však dominující strojní výroba (Kocman, 2011, s. 7).

Na papírenských strojích se vytváří papír z různých surovin (vláknovin), patří tam především dřevo, což jsou celulózová vlákna. Dřevo se chemicky nebo mechanicky opracovává na vlákna, která se dále zpracovávají barvením, drcením, klížením a plněním. Na strojích s válcovými síty se vyrábějí lepenky. Kartony a papíry se vyrábí na strojích s podélným sítem (Kocman, 2011, s. 8).

4.5 Základní vlastnosti papíru

Termín vlastnosti papíru odkazuje na podstatné znaky papíru, které určují typ papíru v jejich souboru. Papír je klasifikován ze stanoviska jeho tloušťky, zaklížení, plošné hmotnosti a mnoha dalších vlastností.

- Tloušťka papíru: na tloušťku papíru má velký vliv drcení, tlak při kalandrování a tvarování a plošná váha. Lepenka má tloušťku několik mm, normální tiskový papír 0,08 až 0,12 mm a slabé papíry 0,02 mm.
- Úroveň zaklížení: zejména u tiskových a psacích papírů je významná „úroveň zaklížení“. Lze to vyzkoušet za pomoci inkoustu. Zběžně se nakreslí překřížené čáry a sledujeme jejich rozpíjivost.
- Plošná hmotnost: je ovlivněna rozměrem vrstvy vláken. Roli hraje i typ vlákniny a případně i vlhkost papíru. V praxi je často pojmenovávána starým pojmem gramáž, která by se již neměla užívat, ale pravděpodobně „žije dál“, protože je výstižnější a popisnější než „plošná hmotnost“.
- Hmotnost papíru – objemová: papír není celistvá, pevná hmota, protože mezi vlákny a uvnitř vláken je vždy vzduch. Výrazně neproniknutelné papíry mají 15 % vzduchu, značně pórovité mají dokonce 70 % vzduchu.
- Volumínéznost papíru: je to vlastnost papíru, která ovlivňuje jeho přístupnost pro vzduch a savost papíru.

- Vlhkost papíru: vlhkost udává, kolik vody je uvnitř papíru. To se určí vážením malé části většího celku po a před vysušením. Ideálně by měl mít papír vlhkost v rozmezí 5–8 %. Vlhký papír je náchylný k různorodým znehodnocením, například skrze kroucení a vlnění při sušení. Přesušený papír je lámavý.
- Bělost papíru: pro tiskový papír je podstatná především bělost papíru. Testuje se na speciálním zařízení a je vyjádřena v procentech bělosti oxidu hořečnatého.
- Nasákavost, savost a vsákavost papíru: zaleží na drcení, úrovni zaklížení a typu upotřebené vlákniny. Nasákavost je schopnost vstřebávat kapalinu s veškerým objemem. Savost je schopnost vstřebávat kapaliny prosakující nahoru z průřezu. Vsákavost je schopnost vstřebávat tekutinu z jedné strany. V podstatné části případů se jako pokusná kapalina užívá voda. Je to proto, že reakce mezi papírem a vodou má maximální význam.
- Rozměrová stálost papíru: schopnost zůstat ve stejné velikosti i přes změny ve vlhkosti okolí. Tato vlastnost je zvláště důležitá u knihařského zpracování, kde je nutné mít papír, který se po zvlhčení co nejméně rozšiřuje, aby se po vysušení velmi nezmenšoval.
- Odolnost proti přehýbání: je schopnost odolávat opakujícímu ohýbání až do roztrhnutí při namáhání tahem.
- Průhlednost a neprůsvitnost papíru: průhlednost se posuzuje podle listu papíru drženého proti světlu. Neprůsvitnost je schopnost blokovat paprsky světelné. Požadavek na tiskový papír je taková neprůhlednost, aby potisk na jedné straně nebyl viditelný na straně druhé. Ovlivněna je plošnou hmotností, čím nižší je, tím je průhlednější papír.
- Pevnost papíru: pevnost papíru v tahu se stanovuje v trhacím stroji, který je speciální a udává se v takzvané tržné délce. Papír nízké kvality má průměrnou tržnou délku méně než 2 000 m a dostačující 5 000 až 10 000 m.
- Tuhost papíru: je schopnost papíru vzdorovat určité zátěži, která vyvolává jeho ohnutí. Ovlivněno je například strukturou vláken či plošnou hmotností. U neohebného papíru si všímáme zvuku, který vzniká zatřesením či zaklepáním papíru ve vzduchu.
- Příčný a podélný směr vláken: vlákna strojově vyráběného papíru jsou organizovaná především v jednom směru, a to ve směru, kterým se papír přepravuje při výrobě. Nazýváme ho směrem podélným či se označuje jako výrobní směr. Směr kolmý k tomuto směru se nazývá příčný směr.

- Žloutnutí papíru: žloutnutí papíru je doprovodným úkazem papírů na bázi dřeva, ale méně u papírů bez dřeva. Vzniká spontánně s věkem a je zrychlován slunečním zářením.
- Stárnutí papíru: stárnutí papíru se projevuje zjevnými barevnými změnami (hnědnutím, žloutnutím), úbytkem pevnosti, schopností držet pohromadě, a nakonec rozkladem papíru na prach. Je konečným stavem přirozených fyzikálních a chemických procesů, záleží na mnoha činitelích – vnějších (světlo, teplota, vlhkost) a vnitřních (plnidla, lignin, klíždla) (Kocman, 2011, str. 31–49).

Papír má výrazně více výhod než nevýhod. Mezi výhody patří: dostupnost materiálu, široké uplatnění, lehkost, poměrně nízká cena, recyklace a snadné třídění, nalezení jej v mnoha podobách, možnost jej skládat, trhat, slepovat, tvarovat a kombinovat s výtvarnými technikami, jeho savost a nízká hmotnost. Nevýhod je výrazně méně. Patří mezi ně například vysoké náklady na recyklaci, nízká odolnost vůči vodě a vnějším mechanismům.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce se skládá z devíti metodických listů. Každý metodický list obsahuje: motivaci, časovou náročnost, očekávané výstupy učení, konkrétní dovednosti, materiál, pomůcky, pracovní postup, obrázkový návod, metodické poznámky a použité zdroje. U časové náročnosti, konkrétních dovedností, materiálů, pomůcek, pracovního postupu, obrázkového návodu a metodických poznámek najdeme rozčlenění pro mladší děti s věkem 3 až 4 roky a starší děti ve věku 5 až 6 let.

Hlavním cílem praktické části této bakalářské práce je ověřit aplikovatelnost metodických listů v prostředí mateřské školy s dětmi mladšího a staršího věku a ukázat využitelnost papírenských materiálů i kreativním způsobem. Děti pracují s papírenskými materiály v různých formách (rulička od kuchyňských utěrek, papírové kapesníčky, plata od vajec, papírové tácky, hedvábný papír, lepenka, papírová krabice a papírová kaše).

Aktivitu si každá paní učitelka zvolí podle toho, s jakými dětmi pracuje, jaké jsou jejich dosavadní zkušenosti, dovednosti, schopnosti a zručnost. Přezkoumání o funkčnosti a praktičnosti metodických listů probíhalo v mateřské škole Horní Třešňovec s mladšími i staršími dětmi. Fotodokumentace pochází přímo od autorky.

VESELÁ HOUSENKA

Motivace:

Housenka nebo motýl?

- Paní učitelka pustí písničku o housence či motýlku, aby to bylo tematické.
- Pokud písnička hraje, děti létají jako motýlci, rukama pohybují nahoru a dolů.
- Pokud písnička přestane hrát, děti si lehnou na zem a schoulí se do klubíčka jako housenka.
- Takto se to opakuje po celou dobu hry.

Básnička s pohybem na téma housenka

- Paní učitelka cvičí společně s dětmi jako názorná ukázka.
- Housenka si v trávě leží, (ležíme na břiše)
ona leží, i když běží, (převalujeme se do stran)
nožičky má na tělíčku, (na zádech, ukazujeme nohy)
leze, leze na kytičku. (na břiše – plazíme se)

Proměna dětí v housenky

- Děti budou po dvojicích, každá dvojice dostane toaletní papír. Jedno dítě bude stát na místě, mezitím druhé dítě bude chodit kolem prvního dítěte a bude se ho snažit pomocí toaletního papíru omotat od hlavy až po paty.
- Poté si své role vymění.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 35 minut

Starší děti: cca 25 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- zpracovává drobný materiál.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- vodové barvy volí dle své fantazie,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti pracují s vodovými barvami – namáčí do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- namalují, vystříhnou a nalepí oči,
- před nanášením lepidla na housenku otřou děti přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- manipulace s lepidlem – děti aplikují malé množství lepidla na housenku, na místo potřené lepidlem poté přiloží plyšovou kuličku,
- štětec a pastelky drží špetkovým úchopem,
- děti uklidí pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec

od barvy.

STARŠÍ DĚTI

- děti odstříhnou nůžkami jednu řadu z plata od vajec,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- vodové barvy volí dle pokynů paní učitelky,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti pracují s vodovými barvami – namáčejí do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- namalují, vystříhnou a nalepí oči,
- manipulace s lepidlem a nůžkami,
- štětec a pastelky drží špetkovým úchopem,
- děti provléknou plyšový drátek do dírky,
- z plyšového drátku vymodelují nožičky a tykadla,
- děti jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy a lepidla, očistí ubrus od barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- jedna řada z plata od vajec, voda, plyšové kuličky různých barev, bílý papír

Pomůcky:

- štětec, nůžky, lepidlo Herkules a Kores, kelímek na vodu, červená fixa, černá pastelka, vodové barvy

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- plato od vajec, voda, chlupaté modelovací drátky různých barev, bílý papír

Pomůcky:

- štětec, nůžky malé i velké, lepidlo Herkules i Kores, kelímek na vodu, červená fixa, černá pastelka, vodové barvy

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Paní učitelka každému dítěti odstříhne nůžkami jednu řadu z plátu od vajec.
2. Poté si děti vezmou štětec a vodovými barvami nabarví plát od vajec, jež paní učitelka odstříhla. Děti se rozhodnou dle své volby, jaké barvy zvolí.

Obrázek 1 postup práce výroby housenky, mladší děti 1

3. Po nabarvení se nechá zaschnout.
4. Mezitím si děti vezmou bílý papír, na který si nakreslí oči, ty následně vystříhnou a nalepí (lepidlo Kores) na housenku.

Obrázek 2 postup práce výroby housenky, mladší děti 2

Obrázek 3 postup práce výroby housenky, mladší děti 3

5. Poté si vyberou plyšové kuličky, které libovolně dle své fantazie přilepí na housenku lepidlem (lepidlo Herkules).

Obrázek 4 postup práce výroby housenky, mladší děti 4

Obrázek 5 postup práce výroby housenky, mladší děti 5

6. Nakonec dodělají fixou pusinku.

7. Hotový výrobek.

Obrázek 6 postup práce výroby housenky, mladší děti 6

Obrázek 7 postup práce výroby housenky, mladší děti 7

STARŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si odstříhne z plata od vajec jednu řadu.

Obrázek 8 postup práce výroby housenky, starší děti 1

2. Poté si děti vezmou štětec a vodovými barvami nabarví plato od vajec, které si odstříhly. Barvy volí dle pokynů paní učitelky: třetí políčko udělejte žlutě, druhé políčko zleva udělejte světle zeleně, první políčko zleva udělejte tmavě modře, zbytek políček dodělejte dle vlastní fantazie.

Obrázek 9 postup práce výroby housenky, starší děti 2

3. Po nabarvení se nechá zaschnout.

4. Mezitím si děti vezmou bílý papír, na který si nakreslí oči, ty následně vystříhnou a nalepí na housenku.

Obrázek 10 postup práce výroby housenky, starší děti 3

5. Poté si děti vyberou plyšové drátky dle barev, které se jim líbí. Drátky poslouží jako tykadla a nožičky.

6. Paní učitelka si vezme malé nůžky a udělá dvě dírky do hlavy housenky, následně si děti vezmou plyšové drátky a protáhnou jeden plyšový drátek do jedné dírky a druhý do druhé dírky. Tykadla si poté můžou libovolně zakroutit.

7. Paní učitelka si vezme opět nůžky a udělá dírky naproti sobě mezi každým výstupem. Děti dírkou protáhnou plyšový drátek, aby bylo na každé straně stejně plyšového drátku, ustříhnou a zahnou tak, aby vznikla noha housenky.

Obrázek 11 postup práce výroby housenky, starší děti 4

Obrázek 12 postup práce výroby housenky, starší děti 5

8. Nakonec dodělají fixou pusinku.

9. Hotový výrobek.

Obrázek 13 postup práce výroby housenky, starší děti 6

Obrázek 14 postup práce výroby housenky, starší děti 7

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Doporučuji před začátkem aktivity aplikovat dezinfekční prostředek na plato od vajec a poté nechat pár minut zaschnout.
2. Před začátkem aktivity je dobré upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Je zde riziko ušpinění oblečení při malování housenky vodovými barvami.
4. Dětem dáme na výběr, jaké chtějí oči. Nabídneme, zda chtějí koupené pohyblivé oči, vzít si fixu a namalovat je přímo na housenku či oči namalovat na papír, vystříhnout a nalepit.

STARŠÍ DĚTI

1. Doporučuji před začátkem aktivity aplikovat dezinfekční prostředek na plato od vajec a poté nechat pár minut zaschnout.
2. Před začátkem aktivity je dobré upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Při stříhání přebytečného materiálu u plata od vajec dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
4. Pokud by dětem nešla odstříhnout jedna řada z plata od vajec, paní učitelka dopomůže.
5. Je zde riziko ušpinění oblečení při malování housenky vodovými barvami.
6. Při zadávání pokynů u malování housenky vodovými barvami paní učitelka aplikuje pojmy tmavá či světlá barva. K tomuto pojmu přidá barvu – například světle modrá, tmavě zelená.
7. Dětem se dá na výběr, jaké chtějí oči, zda koupené pohyblivé oči, vzít si fixu a namalovat je přímo na housenku či oči namalovat na papír, vystříhnout a nalepit.
8. Pouze paní učitelka pracuje s malými nůžkami při vytvoření dírek.

POUŽITÉ ZDROJE

Internetové zdroje:

- AUDINA, 2017. Housenka od plata od vajec: Aktivita s malými dětmi. In: *Audina.cz* [online]. 9. 5. 2017 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.audina.cz/2017/05/housenka-z-plata-od-vajec/>
- DOLEŽALOVÁ, Hana, 2011. Housenka: Básničky s pohybem, zvířata hmyz. In: *Predskolaci.cz* [online]. 4. 3. 2011 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.predskolaci.cz/housenka-2/13938>
- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDI/view

KAPKY DEŠTĚ

Motivace:

Dokážeš přeskocit přes potok?

- K této aktivitě jsou zapotřebí dvě žíněnky, které budou tvořit dva břehy.
- Žíněnky se položí na zem tak, aby byly naproti sobě, uprostřed vznikne díra.
- Díra mezi žíněnkami představuje potok, který budou muset děti přeskocit.
- Po vystřídání všech dětí se posune žíněnka o trošku dál, aby se zvýšila náročnost aktivity.
- Pokud dítě vstoupí jakoukoliv částí těla do díry (potoku), vypadává.

Rozhovor s dětmi v komunitním kruhu o vodě

- Paní učitelka si společně s dětmi sedne do komunitního kruhu.
- Poté se paní učitelka ptá dětí, zda vědí, k čemu potřebujeme vodu (k umytí rukou, ke koupání, na pití, na vaření, na zalévání, hasiči na hašení, na splachování záchodu).
- V zimě se venku vyskytuje sníh, který je také z vody. Paní učitelka se zeptá dětí, co je napadne, když se řekne slovo sníh (stavění sněhuláka, jízda na bobech).
- Voda může také zmraznout. Paní učitelka se zeptá dětí, kde se s ledem můžeme potkat (kluziště, rampouch).

Pokusy s vodou: Odkud se vzala pěna?

- K tomuto pokusu jsou zapotřebí dvě skleničky, dvě brčka, voda a mýdlo.
- Do jedné skleničky paní učitelka nalije obyčejnou vodu, do druhé skleničky nalije mýdlovou vodu.
- Skleničky budou zhruba do poloviny plné.
- Děti budou nejdříve foukat do skleničky, kde je obyčejná voda, jež bude pouze probublávat.
- Poté budou děti foukat do druhé skleničky, kde se vytvoří pěna.

Pokusy s vodou: V jaké teplotě se led rozpustí rychleji?

- K tomuto pokusu jsou zapotřebí dvě skleničky, barevný led (obarvený potravinářským barvivem), teplá a studená voda.
- Do jedné skleničky paní učitelka nalije teplou vodu, do druhé skleničky nalije studenější vodu, ke které se přidá barevný led.
- Děti budou pozorovat, co se děje, ve které skleničce se led rozpustí rychleji, ve které naopak pomaleji,
- Skleničky budou zhruba do poloviny plné.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší dítě: 30 minut

Starší dítě: 20 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním; využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- poznává metodou pokus omyl různé pracovní postupy, materiály a nástroje.

MLADŠÍ DĚTI

Konkrétní dovednosti:

- zdokonalení jemné motoriky prostřednictvím trhání ubrousku,
- před nanášením lepidla na mráček otřou přebytečné lepidlo o hranu nádoby ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- roztírají lepidlo pomocí štětce,
- štětec a pastelky drží špetkovým úchopem,
- děti se učí přesnosti,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- manipulace s papírovým tiskátkem – obtiskování a namáčení do modré barvy,
- dokreslování pozadí a podrobností dle své fantazie a uvážení (tvář mráčku, ptáčka, duha atd.),
- děti jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od lepidla.

STARŠÍ DĚTI

Konkrétní dovednosti:

- namalují, vystříhnou a nalepí bílý mráček,
- rozvíjí se koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- manipulace s lepidlem a nůžkami,
- vytvarují kapku z proužku od toaletního papíru,
- manipulace s papírovým tiskátkem – obtiskování a namáčení do modré barvy,
- rozvoj trpělivosti a přesnosti při manipulaci s razítkem, při obtiskování kapky co nejpřesněji na místo, kam paní učitelka namalovala tužkou kapku,
- dokreslování pozadí a podrobností dle své fantazie a uvážení (tvář mráčku, ptáčka, duhu atd.),
- děti jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od lepidla a barvy, očistí ubrus od barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- rulička od kuchyňských utěrek, tvrdý modrý papír, bílé ubrousky či papírové kapesníčky, voda

Pomůcky:

- kelímek na barvu, pastelky, štětec, lepidlo Herkules, tmavě modrá temperová barva, nůžky, tužka

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- rulička od kuchyňských utěrek, tvrdý modrý papír, bílý papír, voda

Pomůcky:

- kelímek na barvu, pastelky, štětec, lepidlo Kores, nůžky, tužka, tmavě modrá temperová barva

MLADŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si vezme modrý papír, na který paní učitelka namalovala velký mráček. Mezitím si děti natrhají ubrousek na libovolné kousky.

Obrázek 15 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 1

2. Poté si děti vezmou štětec, který namočí do lepidla. Lepidlem potřou pouze určitou část mraku.

3. Na část, kterou potřely lepidlem, přiloží a přitlačí natrhané kousky z ubrousku. Takto postupují s celým mrakem.

Obrázek 16 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 2

4. Po dokončení tvorby mráčku smíchá paní učitelka vodu s modrou temperovou barvou. Smíchanou barvu vylije do kelímku.

5. Děti si vezmou vytvořená razítka ve tvaru kapiček, která paní učitelka vytvořila předem z ruliček od kuchyňských utěrek. Namočí do barvy a obtisknou na papír pod mráček.

Obrázek 17 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 3

6. Kapiček udělají, kolik chtějí.

7. Na závěr po zaschnutí kapiček mohou vytvořit pastelkami obličej kapiček a sluníčko podle vlastní kreativity.

Obrázek 18 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 4

8. Hotový výrobek.

Obrázek 19 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 5

STARŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si vezme bílý papír, na který si tužkou nakreslí mráček.

Obrázek 20 postup práce výroby kapky deště, starší děti 1

2. Poté si vezmou nůžky a mráček vystříhnou.

Obrázek 21 postup práce výroby kapky deště, starší děti 2

3. Vystříhnutý mráček nalepí na modrý papír.

4. Děti si odstříhnou proužek z ruličky od kuchyňských utěrek. Z vystříženého proužku vytvarují kapičku.

Obrázek 22 postup práce výroby kapky deště, starší děti 3

5. Poté smíchá paní učitelka vodu s modrou temperovou barvou. Smíchanou barvu vylije do kelímku.

6. Dětem paní učitelka předem namalovala několik kapek tužkou. Děti budou mít za úkol namočit razítko ve tvaru kapky do barvy a následně obtisknout co nejpřesněji na místo, kam paní učitelka namalovala tužkou kapku. Takto postupují se všemi kapkami.

Obrázek 23 postup práce výroby kapky deště, starší děti 4

7. Další kapky si mohou udělat dle své fantazie na libovolné místo.

8. Na závěr po zaschnutí kapiček vytvoří pastelkami obličej mráčku a obličej kapičkám.

9. Hotový výrobek.

Obrázek 24 postup práce výroby kapky deště, starší děti 5

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Doporučuji před začátkem aktivity aplikovat dezinfekční prostředek na ruličku od kuchyňských utěrek a poté nechat pár minut zaschnout.
2. Riziko ušpinění oblečení při malování temperovými barvami.
3. Před začátkem aktivity upozorníme děti, aby si vytáhly rukávky.
4. Lepidlo natíráme na papír pouze po určitých částech z důvodu rychlého zasychání. Pokud by se mráček natřel lepidlem celý najednou, dítě by nestíhalo přikládat a přitlačit natrhané kousky z ubrousku.
5. Dětem dáme na výběr, zda chtějí pokrýt ubrousky celou část mraku nebo pouze určitou část.
6. Smíchanou vodu s temperovou barvou vylijeme do širšího kelímku. Dětem se bude razítko lépe namáčet do barvy.

STARŠÍ DĚTI

1. Doporučuji před začátkem aktivity aplikovat dezinfekční prostředek na ruličku od kuchyňských utěrek a poté nechat pár minut zaschnout.
2. Dětem dáme na výběr, zda si chtějí mrak nejdříve namalovat a poté vystříhnout či vystříhnout bez malování předlohy mráčku.
3. Před začátkem aktivity upozorníme děti, aby si vytáhly rukávky.
4. Pokud by dětem nešel odstříhnout proužek z ruličky od toaletního papíru, paní učitelka dopomůže.
5. Při stříhání mráčku dbáme na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
6. Je zde riziko ušpinění oblečení při malování temperovými barvami.
7. Smíchanou vodu s temperovou barvou vylijeme do širšího kelímku. Dětem se bude razítko lépe namáčet do barvy.

POUŽITÉ ZDROJE

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usD1/view
- MAMADODESTE, 2019. Naše experimenty: Tři pokusy s vodou pro nejmenší. In: *Mamadodeste.cz* [online]. 19. 8. 2019 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://mamadodeste.cz/nase-experimenty-tri-pokusy-s-vodou-pro-nejmensi/#pro-koho-jsou-pokusy-urceny>
- PODZEMNÁ, Jana, 2015. Razítka z ruliček. In: *Vytvarne-navody.cz* [online]. 22. 9. 2015 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.vytvarne-navody.cz/razitka-z-rulicek/>

MEDÚZA

Motivace:

Skládání medúzy

- Děti paní učitelka rozdělí po dvojicích.
- Paní učitelka dá dětem rozstříhaný obrázek, který mají za úkol složit.
- Jsou různé úrovně obtížnosti, obrázek rozstříhaný ze dvou částí, ze čtyř částí či z několika částí.
- Děti si vyzkouší složit všechny úrovně obtížnosti.

Pálivé medúzy

- Paní učitelka vyznačí prostor, ve kterém se děti budou pohybovat. Hrací pole se bude postupně zmenšovat, ale v míře, aby to bylo pro děti bezpečné.
- Děti se proměnily v medúzy, a protože medúzy pálí, musí se vyhýbat ostatním tak, aby se s nikým nedotkly.
- Děti, které se dotkly, jdou za hrací pole (za provaz) za paní učitelkou a počkají, dokud je nevrátí zpět do hry po určitém čase (cca 1,5 minuty).

Jaká medúza zmizela?

- Paní učitelka rozloží před děti obrázky čtyř medúz – červenou, modrou, zelenou a žlutou.
- Děti mají za úkol si je pečlivě prohlédnout a poté se otočit.
- Paní učitelka jednu medúzu schová.
- Děti se otočí zpátky a mají za úkol poznat, která medúza chybí.
- S aktivitou lze dále pracovat: vyjmenujte společně, jaké barvy mají medúzy, kolik je celkem medúz, lze vytleskat medúzu na slabiky, říci, jaké je počáteční písmeno a jaké poslední.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 35 minut

Starší děti: cca 25 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- zpracovává drobný materiál.

Konkrétní dovednosti:

Mladší dítě

- roztírají barvu prostřednictvím štětce,
- štětec a křídové barvy drží špetkovým úchopem,
- manipulují se štětcem, lepidlem a tekutými třpytkami,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- vystřihnou tělo medúzy a spodní část medúzy, ale nepoužívají nůžky po celou dobu, pomáhají si taky rukama, kterými papír odtrhávají,
- křídovými barvami namalují spirálu,

- před nanášením třpytek či lepidla na medúzu otřou přebytečné třpytky či lepidlo o hranu nádoby, ve které se třpytky či lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí přesnosti a trpělivosti,
- jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

Starší dítě

- děti vymáčknou optimální množství temperové barvy na papír,
- roztírají barvu dlouhými tahy štětce,
- štětec a křídové barvy drží špetkovým úchopem,
- šetří místem na papíru při stříhání medúzy,
- manipulace s nůžkami, štětcem a lepidlem,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- nůžkami vystříhnou tělo medúzy, spodní část medúzy a proužky na dozdobení,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- před nanášením lepidla na papír otřou přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- křídovými barvami namalují spirálu,
- rozvoj trpělivosti a přesnosti při manipulaci se sytkými třpytkami, aplikují třpytky pouze tam, kam si natřely lepidlo,
- dokreslování pozadí a podrobností dle své fantazie (rybičku, žraloka, mořského koníka),
- děti jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy, uklidí své místo do původního stavu.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- hedvábný papír fialový a světle i tmavě modrý, tvrdý bílý papír, modrá temperová barva – světlá i tmavá, tekuté třpytky

Pomůcky:

- nůžky, štětec, lepidlo Herkules, křídové pastelky

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- hedvábný papír růžový a tmavě modrý, tvrdý bílý papír, modrá temperová barva – světlá i tmavá, sytké třpytky

Pomůcky:

- nůžky, štětec, lepidlo Herkules, křídové pastelky

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Paní učitelka každému dítěti vymačká na papír světle a tmavě modrou barvu ve velikosti hrášku na několik míst.
2. Poté si děti vezmou štětec a rozetrou barvu po celém formátu papíru.

Obrázek 25 postup práce výroby medúzy, mladší děti 1

3. Po nabarvení se nechá zaschnout.
4. Mezitím si děti vystříhnou z hedvábného papíru tělo medúzy a spodní část medúzy. Pomáhají si i rukama, kterými papír odtrhávají.

Obrázek 26 postup práce výroby medúzy, mladší děti 2

Obrázek 27 postup práce výroby medúzy, mladší děti 3

5. Obě části nalepí na papír lepidlem.

Obrázek 28 postup práce výroby medúzy, mladší děti 4

6. Dokreslí chapadla pod tělo medúzy za pomoci křídových barev. Barvy zvolí dle své fantazie.

Obrázek 29 postup práce výroby medúzy, mladší děti 5

7. Nakonec si děti za pomoci tekutých třpytek medúzu dozdobí.
8. Hotový výrobek.

Obrázek 30 postup práce výroby medúzy, mladší děti 6

STARŠÍ DĚTI

1. Děti si na bílý papír vymačkají světle a tmavě modrou barvu ve velikosti hrášku na několik míst.

Obrázek 31 postup práce výroby medúzy, starší děti 1

2. Poté si děti vezmou štětec a rozetřou barvu po celém formátu papíru.

Obrázek 32 postup práce výroby medúzy, starší děti 2

3. Po nabarvení se nechá zaschnout.

4. Mezitím si děti vystříhnou nůžkami z hedvábného papíru tělo medúzy a spodní část medúzy.

Obrázek 33 postup práce výroby medúzy, starší děti 3

Obrázek 34 postup práce výroby medúzy, starší děti 4

5. Následně děti vystříhnou z hedvábného papíru proužky a nalepí je na tělo medúzy.

Obrázek 35 postup práce výroby medúzy, starší děti 5

Obrázek 36 postup práce výroby medúzy, starší děti 6

6. Obě části nalepí na papír.

7. Dokreslí chapadla pod tělo medúzy za pomoci křídových barev. Barvy zvolí dle své fantazie.

Obrázek 37 postup práce výroby medúzy, starší děti 7

8. Nakonec si děti pomocí sypkých třpytek medúzu dozdobí. Štětcem aplikují třpytky pouze tam, kam si natřely lepidlo.

Obrázek 38 postup práce výroby medúzy, starší děti 8

9. Na závěr vytvoří křídovými barvami rybičky.

Obrázek 39 postup práce výroby medúzy, starší děti 9

10. Hotový výrobek.

Obrázek 40 postup práce výroby medúzy, starší děti 10

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování temperovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Do temperové barvy není potřeba přidávat vodu, protože díky husté barvě budou viditelné tahy štětce.
4. Při stříhání papíru dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
5. Dětem nabídneme, zda chtějí medúzu z papíru vystříhnout nůžkami, papír utrhnout rukou nebo zda chtějí kombinovat obojí.
6. Při výběru křídových pastelek vybírat syté barvy z důvodu viditelnosti.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování temperovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Do temperové barvy není potřeba přidávat vodu, protože díky husté barvě budou viditelné tahy štětce.
4. Při stříhání medúzy dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
5. Dětem dáme několik návrhů, jak mohou dokončit medúzu. Zda chtějí vystříhnout skvrny z hedvábného papíru, namalovat na medúzu kroužky za pomoci křídových barev, které poté můžou křídou vyplnit, či nikoliv, vystříhnout z hedvábného papíru proužky a nalepit je na tělo medúzy nebo si ji dokončit s vlastním nápadem.
6. Třpytky ze štětce prstem sklepávat. Při styku s lepidlem třpytky již nejdou na medúzu aplikovat, protože se s lepidlem spojí.
7. Při výběru křídových pastelek vybírat syté barvy z důvodu viditelnosti.

POUŽITÉ ZDROJE

Knižní zdroje:

- WATTOVÁ, Fiona, 2012. Medúza z hedvábného papíru. In: WATTOVÁ, Fiona. *365 věcí z papíru a lepenky*. Praha: Svojtka, s. 18–19. ISBN 978-80-256-0713-8.

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDl/view

VRÁNA

Motivace:

Vrána ztratila čepičku

- Paní učitelka vybere jedno dítě, které bude říkat nahlas říkanku, jež zní takto: „Vrána ztratila čepičku, měla barvu barvičku.“
- Dítě, které chytá, je vrána, po této frázi řekne barvu (např. zelenou), kterou mají ostatní děti za úkol v prostoru co nejdříve najít a dotknout se jí (hračky, oblečení, sebe, kamaráda atd.).
- Pokud je však chytne vrána před tím, než najdou určenou barvu, vystřídá si dítě s vránou místo a stává se chytačem pro další hru.
- Chytá vždy pouze jedno dítě.

Pozorování ptáčků u krmítka

- Paní učitelka společně s dětmi pozoruje krmítko, kam létají ptáčky pro potravu.
- Při pozorování počítají, kolik ptáčků již přiletělo do krmítka.

Ptačí honička

- Paní učitelka vyznačí prostor, ve kterém se děti budou pohybovat, pomocí provazu.
- Děvčata se proměňují ve vránu a chlapci v kosa.
- Ve chvíli, kdy paní učitelka řekne vrána, děvčata (vrány) honí chlapce (kosy) a naopak.
- Děti, kterých se dotkly, jdou za hrací pole (za provaz) za paní učitelkou a počkají, dokud je nevrátí zpět do hry po určitém čase (cca 1,5 minuty).

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 40 minut

Starší děti: cca 30 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- štětec a voskovky drží špetkovým úchopem,
- černou a fialovou anilinovou barvu rozpíjí do sebe,
- zdokonalení jemné motoriky prostřednictvím trhání ubrousku na libovolné kousky,
- před nanášením lepidla na papír otřou přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- rozírají lepidlo prostřednictvím štětce,
- vyjadřují svou představivost při tvoření těla vrány nalepením natrhaných kousků ubrousku,
- namalují zobák a nohy voskovými barvami,

- dokreslování pozadí dle své fantazie a uvážení (žížala, vajíčka v hnízdě, další vrány...),
- dítě je schopno uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od lepidla.

STARŠÍ DĚTI

- štětec a voskovky drží špetkovým úchopem,
- černou a fialovou anilinovou barvu rozpíjí do sebe,
- zdokonalení jemné motoriky prostřednictvím trhání ubrousku na dlouhé proužky,
- před nanášením lepidla na papír otřou přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- roztírají lepidlo prostřednictvím štětce,
- vyjadřují svou představivost při tvoření těla vrány nalepením natrhaných kousků ubrousku,
- proužky papíru lepí pouze jedním koncem,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- namalují, vystříhnou a přilepí zobáček a nohy ze žlutého papíru,
- dokreslování pozadí dle své fantazie a uvážení (žížala, vajíčka v hnízdě, další vrány...),
- dítě je schopno uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od lepidla, utře ubrus od lepidla a barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, ubrousky, bílý tvrdý papír

Pomůcky:

- anilinové barvy – černá a fialová barva, štětec, nůžky, voskovky, kelímek, pohyblivé oči, lepidlo Herkules

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, ubrousky, žlutý papír, bílý tvrdý papír

Pomůcky:

- anilinové barvy – černá a fialová barva, štětec, nůžky, voskovky, kelímek, pohyblivé oči, lepidlo Herkules

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Děti štětcem nabarví papírový ubrousek černou a fialovou anilinovou barvou tak, aby se obě barvičky do sebe rozpily.

Obrázek 41 postup práce výroby vrány, mladší děti 1

Obrázek 42 postup práce výroby vrány, mladší děti 2

2. Po nabarvení necháme zaschnout.

3. Z ubrousku děti odtrhnou tvar hlavičky. Zbytek ubrousku roztrhají na libovolné kousky.

Obrázek 43 postup práce výroby vrány, mladší děti 3

4. Vytvořenou hlavu nalepí na bílý papír a následně z natrhaných libovolných kousků vytvoří tělo vrány.

Obrázek 44 postup práce výroby vrány, mladší děti 4

5. Voskovými barvami namalují zobáček a nohy.
6. Poté lepidlem přilepí nalepovací oči.
7. Na závěr voskovými barvami vytvoří pozadí a podrobnosti dle své fantazie (hnízdo, žízalu).

Obrázek 45 postup práce výroby vrány, mladší děti 5

8. Hotový výrobek.

Obrázek 46 postup práce výroby vrány, mladší děti 6

STARŠÍ DĚTI

1. Děti štětcem nabarví papírový ubrousek černou a fialovou anilinovou barvou tak, aby se obě barvičky do sebe rozpily.

Obrázek 47 postup práce výroby vrány, starší děti 1

Obrázek 48 postup práce výroby vrány, starší děti 2

2. Po nabarvení se nechá zaschnout.

3. Z ubrousku odtrhnou tvar hlavičky. Zbytek ubrousku roztrhají na dlouhé proužky.

Obrázek 49 postup práce výroby vrány, starší děti 3

4. Vytvořenou hlavu nalepí na bílý papír. Z natrhaných dlouhých proužků vytvoří tělo vrány. Proužky nalepí pouze jedním koncem.

Obrázek 50 postup práce výroby vrány, starší děti 4

5. Následně si namalují, vystříhnou a nalepí zobáček a nohy ze žlutého papíru.

Obrázek 51 postup práce výroby vrány, starší děti 5

6. Pohyblivé oči nalepí na hlavu vrány.

Obrázek 52 postup práce výroby vrány, starší děti 6

7. Na závěr voskovými barvami vytvoří pozadí a podrobnosti dle své fantazie (žížalu).

Obrázek 53 postup práce výroby vrány, starší děti 7

Obrázek 54 postup práce výroby vrány, starší děti 8

8. Hotový výrobek.

Obrázek 55 postup práce výroby vrány, starší děti 9

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování anilinovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Dětem dáme při barvení více ubrousků na sebe z důvodu snadného roztrhnutí. Dětem se tak bude snadněji pracovat.
4. Děti nemusí vědět, jak dosáhnout, aby se barvičky do sebe rozpily. Paní učitelka jim ukáže, jak toho dosáhnout.
5. Místo fialové anilinové barvy se může použít jiná barva.
6. Lepidlo natírat na papír pouze po určitých částech z důvodu rychlého zasychání. Pokud by se natřela lepidlem větší část papíru, dítě by nestíhalo přikládat a přitlačit natrhané kousky z ubrousku.
7. Dětem dáme několik návrhů, jak mohou dokončit pozadí a podrobnosti, zda chtějí pozadí modré, které by představovalo oblohu, namalovat vajíčka v hnízdě, žížalu v zobáku či jiného ptáčka nebo ji dokončí s vlastním nápadem.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování anilinovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Místo fialové anilinové barvy se může použít jiná barva.
4. Při stříhání papíru dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
5. Pokud by dětem nešel roztrhnout ubrousek na dlouhé proužky, mohou si pomoci nůžkami.
6. Lepidlo natírat na papír pouze po určitých částech z důvodu rychlého zasychání. Pokud by se natřela lepidlem větší část papíru, dítě by nestíhalo přikládat a přitlačit natrhané kousky z ubrousku.
7. Dětem dáme několik návrhů, jak mohou dokončit pozadí a podrobnosti. Zda chtějí pozadí modré, které by představovalo oblohu, namalovat vajíčka v hnízdě, žížalu v zobáku či jiného ptáčka nebo ji dokončí s vlastním nápadem.

POUŽITÉ ZDROJE

Knižní zdroje:

- WATTOVÁ, Fiona, 2012. Rozcuchané papírové vrány. In: WATTOVÁ, Fiona. *365 věcí z papíru a lepenky*. Praha: Svojtka, s. 68–69. ISBN 978-80-256-0713-8.

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFXOL2usDI/view
- BÁRA, 2011. *Čáp ztratil čepičku*. In: Hranostaj.cz [online]. 22. 7. 2011 [cit. 2022-09-16]. Dostupné z: <https://www.hranostaj.cz/hra1472>

KAPESNÍČKOVÉ STRAŠIDÁLKO

Motivace:

Hledání pokladu strašidel

- Každé dítě bude hledat pytlíček bonbonů.
- Paní učitelka schovala pytlíčky ve třídě či na hřišti (podle počasí).
- Schovají je tak, aby byly děti schopné je najít, pokud bude mít dítě problém balíček najít, paní učitelky pomáhají nápovědou, která zní: „Přihořívá či samá voda.“

Básnička: Malé strašidlo

- Paní učitelka nejdříve básničku celou řekne, aby se s ní děti seznámily, poté se ji budou učit děti po určitých částech.
- Já jsem malé strašidlo,
bu, bu, bu, bu, bu,
odněkud jsem přiletělo,
hu, hu, hu, hu, hu.
Mě se děti nebojí,
bu, bu, bu, bu, bu,
a se mnou si pohrají,
hu, hu, hu, hu, hu.

Malování na obličej

- Paní učitelky prostřednictvím obličejových barev namalují obličej dětí k tématu strašidla.
- Například: netopýra, pavučinu, strašidlo, pavouka atd.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 30 minut

Starší děti: cca 20 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- zpracovává drobný materiál,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- vodové barvy volí dle své fantazie,
- roztírají barvu a lepidlo pomocí štětce,
- děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- manipulují s lepidlem,
- před nanášením lepidla na krabici oťrou děti přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- nůžkami si vystříhnout libovolné kousky z papíru, které poté nalepí na

	<p>krabici,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání, • zdokonalení pohybů s nůžkami, • manipulace s raznicemi na papír – děti vloží měkký papír do otvoru raznice, poté silněji zmáčknou dlaní a zespodu vyjmou vyřezané dílky, • štětec drží špetkovým úchopem, • obkreslí si na bílý papír předlohu zoubků, následně vystříhnou a nalepí, • děti jsou schopny uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy. <p>STARŠÍ DĚTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • nůžkami odstříhnout dva výstupky od plata od vajec, výstupky budou představovat oči příšerky, • vodové barvy volí dle své fantazie, • roztírají barvu a lepidlo pomocí štětce, • děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy, • soustředí se na činnost po požadovanou dobu, • děti se učí trpělivosti a přesnosti, • manipulace s lepidlem, • před nanášením lepidla na krabici oťrou děti přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu, • štětec drží špetkovým úchopem, • zdokonalení pohybů s nůžkami, • rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání, • nůžkami si vystříhnou geometrické tvary – trojúhelník, čtverce a kolečka z papíru, poté si vystříhnou i libovolné kousky, které poté nalepí společně s geometrickými tvary na krabici, • manipulace s raznicemi na papír – děti vloží měkký papír do otvoru raznice, poté silněji zmáčknou dlaní a zespodu vyjmou vyřezané dílky, • prostřednictvím různých motivů z raznic či vystříhnutých libovolných kousků pokryjí celou plochu krabice ze všech stran, • na bílý papír si namalují zoubky dle své představivosti, které následně vystříhnou a nalepí, • děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy, hadříčkou utrou ubrus od barvy či lepidla.
--	--

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?	
	<p>MLADŠÍ DĚTI</p> <p>Materiál:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krabice od papírových kapesníčků, pohyblivé oči, 2 výstupky od plata od vajec, bílý papír, různé barevné a vzorované papíry <p>Pomůcky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepidlo Herkules, lepidlo Kores, vodové barvy, nůžky <p>STARŠÍ DĚTI</p> <p>Materiál:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krabice od papírových kapesníčků, pohyblivé oči, 2 výstupky od plata od vajec, bílý papír, různé barevné a vzorované papíry

Pomůcky:

- lepidlo Herkules, lepidlo Kores, vodové barvy, nůžky, tužka

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Paní učitelka každému dítěti odstříhne 2 výstupky z plata od vajec.
2. Poté si děti vezmou štětec a vodovými barvami nabarví 2 výstupky od plata od vajec. Nahoru na výstupky nalepí pohyblivé oči.

Obrázek 56 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 1

Obrázek 57 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 2

3. Následně se nechá zaschnout.
4. Z různě barevných a vzorovaných papírů si nůžkami vystříhnou libovolné kousky, které nalepí na krabice pomocí lepidla.
5. Prostřednictvím raznic na papír si děti vytvoří dílky různých motivů. Vyřezané dílky nalepí na krabici lepidlem.

Obrázek 58 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 3

6. Na bílý papír si děti obkreslí předlohu zoubků, kterou si následně vystříhnou a nalepí na krabici.

Obrázek 59 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 4

Obrázek 60 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 5

7. Zoubky nalepí do otvoru krabice a oči nalepí na horní část krabice.

Obrázek 61 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 6

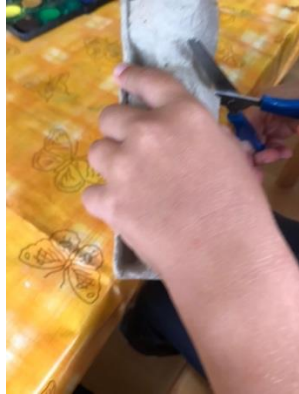
8. Hotový výrobek.

Obrázek 62 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 7

STARŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si odstříhne 2 výstupky z plata od vajec.

Obrázek 63 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 1

2. Poté si děti vezmou štětec a vodovými barvami nabarví 2 výstupky od plata od vajec. Nahoru na výstupky nalepí pohyblivé oči.

Obrázek 64 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 2

3. Následně nechají zaschnout.

4. Z různých barevných a vzorovaných papírů si vystříhnou nůžkami 3 čtverce, 2 kolečka a 1 trojúhelník a poté i libovolné kousky, které nalepí na všechny strany krabice pomocí lepidla.

Obrázek 65 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 3

5. Prostřednictvím raznic na papír si děti vytvoří dílky různých motivů. Vyřezané dílky nalepí na všechny strany krabice lepidlem.

6. Na bílý papír si děti namalují zoubky, které si následně vystříhnou a nalepí na krabici.

Obrázek 66 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 4

Obrázek 67 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 5

7. Zoubky nalepí do otvoru krabice a oči nalepí na horní část krabice.

Obrázek 68 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 6

8. Hotový výrobek

Obrázek 69 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 7

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
2. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
3. Nejdříve nabarvit vodovými barvami výstupky od plata od vajec, aby to uschnulo, než doděláme krabici.
4. Děti se rozhodnou dle své volby, jaké barvy vodových barev použijí.
5. Lepidlo natírat na papír pouze po určitých částech z důvodu rychlého zasychání. Pokud by se natřela lepidlem větší část papíru, dítě by nestíhalo přikládat papír.
6. Při stříhání papíru je nutné dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
7. Do raznic vkládat pouze měkký papír. Při vložení tvrdého papíru hrozí riziko zničení raznice.
8. Prostřednictvím různých motivů z raznic či vystřihnutých libovolných kousků pokryjí celou plochu krabice ze všech stran.
9. Zoubky strašidélka nalepit zevnitř krabice z důvodu estetického vzhledu.
10. Do otvoru strašidla se mohou vložit papírové kapesníčky, které se poté budou brát k užití.

STARŠÍ DĚTI

1. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
2. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
3. Nejdříve nabarvit vodovými barvami výstupky od plata od vajec, aby to uschnulo, než se dodělá krabice.
4. Děti se rozhodnou dle své volby, jaké barvy vodových barev použijí.
5. Lepidlo natírat na papír pouze po určitých částech z důvodu rychlého zasychání. Pokud by se natřela lepidlem větší část papíru, dítě by nestíhalo přikládat papír.
6. Při stříhání papíru dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.
7. Do raznic vkládat pouze měkký papír. Při vložení tvrdého papíru hrozí riziko zničení raznice.
8. Prostřednictvím různých motivů z raznic či vystřihnutých libovolných kousků pokryjí děti celou plochu krabice ze všech stran.
9. Zoubky strašidélka nalepit zevnitř krabice z důvodu estetického vzhledu.
10. Do otvoru strašidla se mohou vložit papírové kapesníčky, které se poté budou brát k užití.

POUŽITÉ ZDROJE

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDI/view
- KAZDOVÁ, Kateřina, 2020. Strašidelné básničky. In: *Cibulacek.cz* [online]. 21. 10. 2020 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://www.cibulacek.cz/2020/10/21/strasidelne-basnicky/>

- VERONIKA, 2023. Příšerky z krabice od kapesníků. *Pinterest.com* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/414120128218820438/>

CHOBOTNICE

Motivace:

Chobotnice a rybičky

- Paní učitelka vybere jedno dítě, které bude rybář, ten bude na jedné straně.
- Ostatní děti se postaví na druhou stranu.
- Rybář bude říkat „rybičky, rybičky, rybáři jedou“, až to dořekne, rozběhne se proti nim.
- Snaží se co nejvíce dětí pochytat, běhat může pouze dopředu.
- Chycené děti si sednou na zem a proměňují se na chobotnice.
- Chobotnice má za úkol chytit rukama ostatní děti, které ještě nejsou chycené.
- Vyhrává dítě, které zůstane jako poslední a nechytne ho ani chobotnice ani rybář.

Stavění chobotnice

- Děti z vršku od PET láhve postaví chobotnici dle své fantazie.
- Na závěr každé dítě řekne, jak pojmenovalo svou chobotnici.

Řikanka: Chlubila se chobotnice

- Paní učitelka nejdříve říkanku celou řekne, aby se s ní děti seznámily, poté se ji budou učit děti po určitých částech.
- Chlubila se chobotnice,
že má rychlá chapadla.
Kdyby chtěla něco chytit,
tak by to hned popadla.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 10 minut

Starší děti: cca 15 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- manipulace s vatovými tyčinkami – namáčení do modré barvy a následné obtiskování na ruličku od toaletního papíru,
- manipulace s lepidlem.
- lepidlem přilepí oči,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

STARŠÍ DĚTI

- manipulace s vatovými tyčinkami – namáčení do modré barvy

- a následné obtiskování na ruličku od toaletního papíru,
- gumičkou spojí cca 10 vatových tyčinek dohromady,
 - manipulace s lepidlem,
 - lepidlem přilepí oči,
 - zdokonalení pohybů s nůžkami,
 - rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
 - stříhání proužků nůžkami,
 - soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
 - děti se učí trpělivosti a přesnosti,
 - děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- rulička od kuchyňských utěrek, vatové tyčinky, pohyblivé oči

Pomůcky:

- modrá temperová barva – světlá i tmavá, gumička, kelímek

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- rulička od kuchyňských utěrek, vatové tyčinky, pohyblivé oči

Pomůcky:

- modrá temperová barva – světlá i tmavá, nůžky, gumička, kelímek

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si vezme jednu ruličku od kuchyňských utěrek, kterou zkrátila paní učitelka nůžkami. Svázané vatové tyčinky ponoří do modré temperové barvy, nejdříve do tmavé a poté do světlé.

2. Následně přiložením vatových tyčinek na ruličku vznikne obtisk. Takto postupují s celou ruličkou.

Obrázek 70 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 1

3. Nechá se zaschnout.

Obrázek 71 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 2

4. Na závěr děti nalepí oči. Paní učitelka udělá ve spodní části nůžkami několik proužků, které dítě zahne směrem nahoru.

Obrázek 72 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 3

Obrázek 73 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 4

5. Hotový výrobek

Obrázek 74 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 5

STARŠÍ DĚTI

1. Každé dítě si vezme jednu ruličku od kuchyňských utěrek, kterou si předtím ustříhly nůžkami, poté si vezme vatové tyčinky, které si sváže gumičkou.
2. Svázané vatové tyčinky ponoří do modré temperové barvy, nejdříve do tmavé a poté do světlé.
3. Následně přiložením vatových tyčinek na ruličku vznikne obtisk. Takto postupují s celou ruličkou.

Obrázek 75 postup práce výroby chobotnice, starší děti 1

4. Nechá se zaschnout.
5. Nalepí se oči.
6. Nůžkami děti udělají několik proužků, které poté zahnou směrem nahoru.

Obrázek 76 postup práce výroby chobotnice, starší děti 2

7. Hotový výrobek.

Obrázek 77 postup práce výroby chobotnice, starší děti 3

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Nejdříve se obtiskování provádí tmavě modrou a až poté světle modrou. Barvy tak budou viditelnější a lépe vyniknou.
4. Děti se rozhodnou dle dvě volby, zda pohyblivé oči nalepí pod sebe či vedle sebe, zda aplikují pouze jedno oko či více.
5. Stříhání proužků paní učitelka dělá až na závěr z důvodu lepší manipulace při obtiskování.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Děti se pokusí svázat 10 vatových tyčinek k sobě pomocí gumičky, pokud by

jim to nešlo, paní učitelka dopomůže.

4. Nejdříve se obtiskování provádí tmavě modrou a až poté světle modrou. Barvy tak budou viditelnější a lépe vyniknou.

5. Při stříhání se musí dbát na bezpečnost při zacházení s nůžkami.

6. Děti se rozhodnou dle dvě volby, zda pohyblivé oči nalepí pod sebe či vedle sebe, zda aplikují pouze jedno oko či více.

7. Dětem dáme na výběr, jaké chtějí oči. Nabídneme, zda chtějí koupené pohyblivé oči, namalovat je fixou přímo na chobotnici či oči namalovat na papír, vystříhnout a nalepit.

8. Stříhání proužků děti provádí až na závěr z důvodu lepší manipulace při obtiskování. Při stříhání paní učitelka přidržuje ruličku.

POUŽITÉ ZDROJE

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDI/view
- VEQUI, 2016a. Chlubila se chobotnice: O zvířátkách. In: *Promaminky.cz* [online]. 24. 1. 2016 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://www.promaminky.cz/rikadla-a-basnicky/o-zviratkach-12/chlubila-se-chobotnice-2763>

ŽÁBA

Motivace:

Hra žába řekla

- Paní učitelka zadává dětem pokyny formulované „žába řekla“ (například žába řekla, lehněte si na zem).
- Pokud ale paní učitelka neřekne před zadaným pohybem žába řekla, dítě zadaný pokyn nesmí splnit, pokud jej splní, tak vypadává.

Procházka do přírody

- Paní učitelka půjde s dětmi na procházku k rybníku, kde budou společně poslouchat kvákání žab a pozorovat jiná zvířátka, která žijí v rybníku.
- Společně si řeknou, jak se správně chovat u rybníku (neházet do rybníku, co tam nepatří, nedělat hluk), co plave na hladině vody a co se potopí na dno (například kámen se potopí, list zůstane na hladině).

Proměna v žáby

- Děti se promění v žáby.
- Paní učitelka vyznačí prostor pomocí dvou kuželů, jeden kužel dá na jednu stranu a druhý kužel na druhou stranu.
- Děti budou mít za úkol skákat jako žába a dostat se od prvního kuželu ke druhému.
- Poté si paní učitelka společně s dětmi sedne do komunitního kruhu.
- Každé dítě si zkusí kvákání: kvaky kvak, kvaky kvak.
- Následně si zkusí, jak žába chytá mouchu: vypláznout jazyk a rychle schovat.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 25 minut

Starší děti: cca 30 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- poznává metodou pokus omyl různé pracovní postupy, materiály a nástroje,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- vodové barvy volí dle své fantazie,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- manipulují s lepidlem,
- před nanášením lepidla na papírový talíř otrou děti přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání

a znečištění ubrusu,

- děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

STARŠÍ DĚTI

- vodové barvy volí dle předlohy v knížce, za pomoci které žabu malují,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- manipulují s lepidlem,
- z papírových kapesníků vytvoří zmačkáním v dlaních dvě kuličky,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- papírový talíř rozstříhnou nůžkami na dvě půlky,
- před nanášením lepidla na papírový talíř otřou děti přebytečné lepidlo o hranu nádoby, ve které se lepidlo nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu,
- děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, papírový talíř, pohyblivé oči, polystyrenová koule

Pomůcky:

- štětec, vodové barvy, lepidlo Herkules

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, papírové talíře, pohyblivé oči, papírové kapesníčky

Pomůcky:

- štětec, vodové barvy, lepidlo Herkules

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

MLADŠÍ DĚTI

1. Každé dítě namaluje celou plochu papírového talíře vodovkami. Barvy volí dle sebe a podle toho, jak si představují zbarvení těla žaby.

Obrázek 78 postup práce výroby žaby, mladší děti 1

2. Po zaschnutí se papírový talíř otočí na druhou stranu a opět se vodovými barvami namaluje celá plocha papírového talíře. Barvy volí dle své volby, jak si představují zbarvení pusu žáby.

Obrázek 79 postup práce výroby žáby, mladší děti 2

3. Nechá se zaschnout.

4. Následně papírový talíř přeloží paní učitelka napůl.

5. Polystyrenovou kouli paní učitelka předem přepůlí na dvě poloviny. Dítě si vezme jednu polovinu, kterou potře pomocí štětce lepidlem a přilepí na hlavu žáby. Takto postupují i s druhou polovinou polystyrenové koule.

Obrázek 80 postup práce výroby žáby, mladší děti 3

Obrázek 81 postup práce výroby žáby, mladší děti 4

6. Poté přilepí pohyblivé oči na polystyrenovou kouli.

7. Hotový výrobek.

Obrázek 82 postup práce výroby žáby, mladší děti 5

STARŠÍ DĚTI

1. Paní učitelka dítěti ukáže v knížce obrázky různých žab. Dítě si zvolí jednu žabku, kterou bude mít za úkol barevně namalovat na celou plochu papírového talíře. K malování použije vodovky.

Obrázek 83 postup práce výroby žáby, starší děti 1

Obrázek 84 postup práce výroby žáby, starší děti 2

2. Po zaschnutí se papírový talíř otočí na druhou stranu a opět se vodovými barvami namaluje celá plocha, kromě okraje papírového talíře. Okraje namalují barvou, kterou použily k malování těla. Barvy volí dle své volby, jak si představují zbarvení pusu žáby.

Obrázek 85 postup práce výroby žáby, starší děti 3

Obrázek 86 postup práce výroby žáby, starší děti 4

3. Nechá se zaschnout.

4. Následně papírový talíř děti přeloží na polovinu.

5. Vezmou si tři papírové kapesníčky, které zmačkají dlaněmi do kuličky. Kuličku potrou lepidlem a nalepí na hlavu žáby. Stejně postupují i s druhou kuličkou.

Obrázek 87 postup práce výroby žáby, starší děti 5

Obrázek 88 postup práce výroby žáby, starší děti 6

6. Poté přilepí pohyblivé oči na papírovou kuličku.

7. Papírový talíř rozstříhnou na půlku. Tuto polovinu děti nalepí zespona lepidlem. Lepidlo použijí pouze u hran papírového talíře.

Obrázek 89 postup práce výroby žáby, starší děti 7

8. Hotový výrobek.

Obrázek 90 postup práce výroby žáby, starší děti 8

Obrázek 91 postup práce výroby žáby, starší děti 9

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Dětem dáme na výběr, zda si chtějí namalovat polystyrenovou půlku či ji chtějí nechat bílou.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Dětem dáme na výběr, jaké chtějí oči. Nabídneme, zda chtějí koupené pohyblivé oči, vzít si fixu a namalovat je přímo na housenku či oči namalovat na papír, vystříhnout a nalepit.
4. Půlku papírového talíře přilepit zespoda tak, aby vzniknul otvor, kam se vloží palec.

POUŽITÉ ZDROJE

Knižní zdroje:

- KONVIČKA, Jan, 2008. *Žabí klapačky*. In: KONVIČKA, Jan. *Papírové talíře*. Ostrava: Anagram, s. 6. ISBN 978-80-7342-159-5.

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWyD9IFX0L2usDl/view

KVĚTINY

Motivace:

Probouzí se květinčky

- S dětmi si paní učitelka zahraje na kytičky, které sluníčko probouzí ze spánku.
- Určí se jedno dítě, které bude mrazík a bude se snažit děti (tedy kytičky) opět uspat.
- Ostatní děti, které nebudou uspané, budou moci rozehrát uspané děti pomocí objetí.

Semínko

- Každé dítě si najde své místečko s dostatkem místa kolem sebe.
- Děti si představují, že jsou semínko uložené v zemi (děti jsou v podřepu).
- Představte si, že jste semínko schované v zemi. A jak na vás svítí sluníčko, postupně začínáte pomaličku vylézat z půdy a rostete a rostete, až z vás vyroste krásná květina (ruce zvedneme nad hlavu a chvilku držíme).
- Ale najednou začnete pomalu uvadat (nejdříve jednu ruku dáme podél těla a poté i druhou ruku) a stává se z vás opět semínko schované v zemi (děti se vrací do podřepu).
- Aktivitu zopakujeme dvakrát.

Sázení řeřichy

- Paní učitelka připraví potřebné pomůcky (semínka řeřichy, vatu, sprej s vodou, misku).
- Společně s dětmi zasadí semínka řeřichy do misky s vatou. Poté semínka postříkají vodou.
- Následující dny se pozoruje růst.
- Děti se naučí pečovat o rostlinku.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 30 minut

Starší děti: cca 25 minut

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- obkreslí si na hladkou část vlnité lepenky předlohu květináče, následně vystříhnou a nabarví vlnitou část lepenky barvou a poté obtisknou na spodní část papíru,
- děti se umí rozhodnout, jakou barvu papíru z různých barevných možností zvolí,
- vodové a temperové barvy volí dle své fantazie,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,

- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- zdokonalení jemné motoriky – děti si namočí štětec do barvy, kterým si poté namalují článek prstu a následně obtisknou na papír, prostřednictvím obtisků vytváří květiny dle své fantazie,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- dokreslují pozadí a podrobnosti dle své fantazie a uvážení (oblohu, duhu atd.),
- děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

STARŠÍ DĚTI

- děti si obkreslí na hladkou část vlnité lepenky předlohu květináče, následně vystříhnou a všechny strany zahnou směrem dovnitř,
- zdokonalení pohybů s nůžkami,
- rozvoj koordinace očí a ruky prostřednictvím stříhání,
- děti se umí rozhodnout, jakou barvu papíru z různých barevných možností zvolí,
- vodové a temperové barvy volí dle své fantazie,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti jsou schopné pracovat s vodovými barvami – namáčet do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- zdokonalení jemné motoriky – děti si namočí štětec do barvy, kterým si poté namalují článek prstu a následně ho obtisknou na papír, prostřednictvím obtisků vytváří květiny dle své fantazie,
- štětcem namalují květinu se stonkem,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- dokreslují detaily dle své fantazie a uvážení (zajíčka, oblohu, sluníčko atd.),
- děti jsou schopné uklidit pomůcky zpět na místo, kam patří, očistí vodou štětec od barvy.

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, vlnitá lepenka, tvrdé barevné papíry

Pomůcky:

- vodové barvy, temperové barvy, štětec, kelímek, nůžky, obyčejná tužka

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, barevná vlnitá lepenka, tvrdé barevné papíry

Pomůcky:

- vodové barvy, štětec, nůžky, obyčejná tužka, lepidlo Herkules

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ NÁVOD

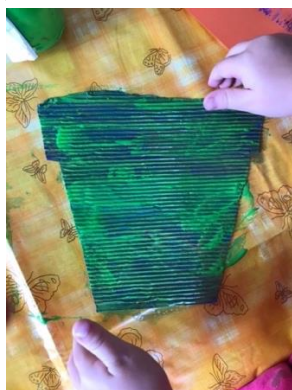
MLADŠÍ DĚTI

1. Děti si vyberou, jakou barvu papíru chtějí.
2. Na hladkou část vlnité lepenky si obkreslí květináč, který poté vystříhnou.

Obrázek 92 postup práce výroby květin, mladší děti 1

3. Paní učitelka smíchá barvu, kterou si děti vyberou, s vodou do požadované konzistence. Smíchanou barvu vylíjí do kelímku.
4. Děti otočí květináč vlnitou částí nahoru. Smíchanou barvou potřou celou plochu květináče.

Obrázek 93 postup práce výroby květin, mladší děti 2

5. Poté obtisknou na spodní část papíru. Nechá se zaschnout.

Obrázek 94 postup práce výroby květin, mladší děti 3

6. Následně si děti namočí štětec do vodové barvy, kterým si poté namalují článek prstu a následně obtisknou na papír. Prostřednictvím obtisků vytváří květiny.

Obrázek 95 postup práce výroby květin, mladší děti 4

Obrázek 96 postup práce výroby květin, mladší děti 5

7. Na závěr dokončí pozadí. Vezmou si štětec a vodovými barvami namalují duhu, sluníčko, oblohu a další květiny.

Obrázek 97 postup práce výroby květin, mladší děti 6

8. Hotový výrobek.

Obrázek 98 postup práce výroby květin, mladší děti 7

STARŠÍ DĚTI

1. Děti si vyberou, jakou barvu papíru chtějí.
2. Na hladkou část vlnité lepenky si obkreslí květináč, který poté vystříhnou.

Obrázek 99 postup práce výroby květin, starší děti 1

Obrázek 100 postup práce výroby květin, starší děti 2

3. Všechny strany zahnou směrem dovnitř, zahnuté strany potřou lepidlem a nalepí na papír.

Obrázek 101 postup práce výroby květin, starší děti 3

Obrázek 102 postup práce výroby květin, starší děti 4

4. Paní učitelka smíchá barvu, kterou si děti vyberou, s vodou do požadované konzistence. Smíchanou barvu vylije do kelímku.

5. Následně si děti namočí štětec do zelené vodové barvy, kterým si poté namalují článek prstu a následně obtisknou na papír, vznikne stonek. Štětcem namalují květiny dle své fantazie.

Obrázek 103 postup práce výroby květin, starší děti 5

Obrázek 104 postup práce výroby květin, starší děti 6

6. Na závěr dokončí detaily květináče. Vezmou si štětec a vodovými barvami namalují duhu, sluníčko a králíčka.

8. Hotový výrobek.

Obrázek 105 postup práce výroby květin, starší děti 7

METODICKÉ POZNÁMKY

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Děti se rozhodnou dle své volby, zda chtějí jednobarevný či vícebarevný květináč.
4. K nabarvení prstu nemusí používat štětec. Mohou článek prstu ponořit přímo do barvy. Zaleží na nich, pro co se rozhodnou.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Jemnější vlnitá lepenka se dětem lépe stříhá.
4. Děti mohou mít problém při zahýbání stran dovnitř. Paní učitelka dopomůže.
5. K nabarvení prstu nemusí používat štětec. Mohou článek prstu ponořit přímo do barvy. Zaleží na nich, pro co se rozhodnou.

POUŽITÉ ZDROJE

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDI/view
- DOLEŽALOVÁ, Markéta, 2016. *Relaxační cvičení v denním programu mateřské školy*. Hradec Králové. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce Dagmar Vodehnalová.

DÁREK PRO MAMINKU

Motivace:

Hádanka

- Paní učitelka řekne dětem hádanku, která zní takto: Nejprve mu život dala, pak své dítě kolébala. Učila ho první krůčky, hladívala jeho ručky. Teď, když umí každou hlásku, na oplátku vrátí lásku.
- Správná odpověď je maminka.

Jaká je moje maminka?

- Paní učitelka si s dětmi sedne do komunitního kruhu, kde pokládá dětem otázky.
- Například: Jak se o vás stará vaše maminka? Čte vám pohádky na dobrou noc? Co máte na svojí mamince nejraději? Jak vypadá maminka? Má dlouhé nebo krátké vlasy? Je vysoká? Jakou barvu mají její oči? Jaké povolání má tvoje maminka?

Jak vypadá moje maminka?

- Děti na papír namalují, jak vypadá jejich maminka.

Za jak dlouho se to stihne?

Mladší děti: cca 4 dny

Starší děti: cca 4 dny

CO SE DĚTI NAUČÍ?

Očekávané výstupy učení:

- zpracovává materiál stříháním, trháním, ohýbáním, využívá k tomu jemnou motoriku a jednoduché ruční nástroje,
- upravuje povrchy materiálů nanášením barev,
- uklidí po sobě, udržuje pořádek, zvládá jednoduché úklidové práce,
- slovně vyjádří jednoduchý pracovní postup osvojený na základě vlastní tvůrčí zkušenosti,
- modeluje 3D objekty prostřednictvím plastických hmot.

Konkrétní dovednosti:

MLADŠÍ DĚTI

- trhají papír na libovolné kousky,
- štětečkem vymažou formu, do které se bude dávat papírová kaše,
- vtlačí papírovou kaši do formy,
- smirkovým papírem vyhladí ostré hrany,
- roztírají barvu pomocí štětce,
- děti pracují s vodovými barvami – namáčí do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy,
- soustředí se na činnost po požadovanou dobu,
- děti se učí trpělivosti a přesnosti,
- před nanášením laku na výrobky otřou děti přebytečný lak o hranu nádoby, ve které se lak nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu.

STARŠÍ DĚTI

- trhání papíru na malé kousky,
- manipulace s ručním mixérem – děti drží ruční mixer pod hladinou po

	<p>celou dobu, kdy je zapnutý,</p> <ul style="list-style-type: none"> • děti dají papírovou kaši z misky na síto, • přebytečnou vodu vytlačí pomocí lžice či ruky, • přidají lepidlo do papírové kaše, • zdokonalení jemné motoriky – promíchání rukama papírové kaše s lepidlem, • štětečkem vymažou formu, do které se bude dávat papírová kaše, • rozdělení papírové kaše na dvě poloviny, • vtlačení papírové kaše do formy, • smirkovým papírem vyhladí ostré hrany, • roztírají barvu pomocí štětce, • manipulují se sprejem s bílou barvou, • děti pracují s vodovými barvami – namáčí do vody i do barvy, aby vznikla požadovaná konzistence barvy, • soustředí se na činnost po požadovanou dobu, • děti se učí trpělivosti a přesnosti, • před nanášením laku na výrobky otřou děti přebytečný lak o hranu nádoby, ve které se lak nachází, zamezí tak plýtvání a znečištění ubrusu.
--	--

JAKÝ MATERIÁL A POMŮCKY POTŘEBUJEME?

MLADŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, papír

Pomůcky:

- miska, ruční mixér, lžice, modelářské lepidlo (15 g lepidla na 250 g kaše), textilní barva, štětec, jar na nádobí, plastová forma od bonboniéry, silikonová forma, smirkový papír, bílá tempera, bezbarvý lak na nehty, vyšší miska

STARŠÍ DĚTI

Materiál:

- voda, papír

Pomůcky:

- miska, ruční mixér, lžice, modelářské lepidlo (15 g lepidla na 250 g kaše), textilní barva, štětec, jar na nádobí, plastová forma od bonboniéry, silikonová forma, smirkový papír, bílá emulze, bezbarvý lak na nehty, hrníček, provázek, tavná pistole, vyšší miska

PRACOVNÍ POSTUP + OBRÁZKOVÝ POSTUP

MLADŠÍ DĚTI

Výroba kaše

1. Papír děti natrhají na libovolné kousky.

Obrázek 106 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 1

2. Natrhané kousky dají do misky. Poté paní učitelka kousky zalije vodou. Vody musí být tolik, aby byl papír ponořený ve vodě. Nechá se přes noc odpočinout.

Obrázek 107 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 2

3. Další den paní učitelka vezme ruční mixér, který ponoří. Vytvoří papírovou kaši.

Obrázek 108 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 3

4. Následně dá paní učitelka papírovou kaši na sítko a nechá okapat do misky.

Obrázek 109 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 4

5. Přebytečnou vodu vytlačí rukou.

Obrázek 110 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 5

6. Do kaše přidá modelářské lepidlo a promíchá rukou.

7. Poté rozdělí kaši na dvě poloviny. Do jedné poloviny se přidá červená textilní barva.

Použití papírové kaše do formy

1. Děti si vezmou štětec, který ponoří do kelímku s jarem. Štětcem vymažou formu ze všech stran.

Obrázek 111 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 6

2. Vloží malé množství papírové kaše do formy. Důkladně vtlačí, aby nevznikly vzduchové bubliny.

Obrázek 112 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 7

Obrázek 113 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 8

3. Zarovnají s okrajem.
4. Dva dny se nechá schnout.
5. Vyklopí se ven.
6. Ostré hrany se zahladí smirkovým papírem.

Obrázek 114 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 9

7. Výrobek potřou bílou temperou.
8. Vodovými barvami namalují dle své fantazie a dozdobí tekutými třpytkami.

Obrázek 115 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 10

Obrázek 116 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 11

9. Nechá se zaschnout.

10. Hotový výrobek.

Obrázek 117 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 12

STARŠÍ DĚTI

Výroba kaše

1. Papír děti natrhají na malé kousky.

Obrázek 118 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 1

2. Natrhané kousky dají do misky. Poté každé dítě přinese trošku vody, kterou nalijí do misky, ve které je natrhaný papír. Vody je tolik, aby byl papír ponořený. Nechá se přes noc odpočinout.

Obrázek 119 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 2

3. Další den vezmeme ruční mixér, který dítě ponoří. Vytvoří papírovou kaši.

Obrázek 120 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 3

4. Následně děti dají papírovou kaši na sítko a nechají okapat do misky.

Obrázek 121 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 4

5. Přebytečnou vodu vytlačí děti rukou či lžicí.

Obrázek 122 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 5

6. Do kaše děti přidají modelářské lepidlo a promíchají rukou.

7. Poté děti rozdělí kaši na dvě poloviny. Do jedné poloviny se přidá červená textilní barva.

Použití papírové kaše do formy

1. Děti si vezmou štětec, který ponoří do kelímku s jarem. Štětcem vymažou formu ze všech stran.

Obrázek 123 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 6

Obrázek 124 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 7

2. Vloží malé množství papírové kaše (červené i bezbarvé) do formy. Důkladně vtlačí, aby nevznikly vzduchové bubliny.

Obrázek 125 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 8

Obrázek 126 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 9

3. Zarovnají s okrajem.
4. Dva dny se nechá schnout.
5. Vyklopí ven.
6. Ostré hrany se zahladí smirkovým papírem.

Obrázek 127 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 10

7. Výrobek postříkají bílou emulzí.

Obrázek 128 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 11

8. Vodovými barvami namalují dle své fantazie.

Obrázek 129 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 12

9. Nechá se zaschnout a zezadu se přilepí provázek tavnou pistolí.

10. Hotový výrobek si poté maminka může pověsit.

Obrázek 130 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 13

Metodické poznámky

MLADŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami a při manipulaci s lepidlem.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Pouze paní učitelka pracuje s ručním mixérem.
4. Při manipulaci s ručním mixérem dát papírovou kaši do vyšší nádoby z důvodu lepší manipulace a kvůli možnému znečištění.
5. Paní učitelka zkontroluje, zda je papírová kaše dostatečně vtlačena, pokud by vznikla vzduchová bublina, výrobek se rozpadne.
6. V případě formy od bonboniéry volit spíše průhlednou z důvodu viditelnosti vzduchových bublin.
7. Se silikonovou formou se dětem lépe manipuluje při vyklápění výrobku ven.
8. Smirkový papír paní učitelka předem přilepí na kousek dřeva, aby se dětem lépe manipulovalo.
9. Zezadu lze přilepit místo provázku i magnetku.

STARŠÍ DĚTI

1. Riziko ušpinění oblečení při malování vodovými barvami a při manipulaci s lepidlem.
2. Před začátkem aktivity upozornit děti, aby si vytáhly rukávky.
3. Dbát na bezpečnost při manipulaci dětí s ručním mixérem.
4. Při manipulaci s ručním mixérem dát papírovou kaši do vyšší nádoby z důvodu lepší manipulace a kvůli možnému znečištění.
5. Paní učitelka zkontroluje, zda je papírová kaše dostatečně vtlačena, pokud by vznikla vzduchová bublina, výrobek se rozpadne.
6. V případě formy od bonboniéry volit spíše průhlednou z důvodu viditelnosti vzduchových bublin.
7. Se silikonovou formou se dětem lépe manipuluje při vyklápění výrobku ven.
8. Smirkový papír paní učitelka předem přilepí na kousek dřeva, aby se dětem lépe manipulovalo.
9. Zezadu lze přilepit místo provázku i magnetku.

POUŽITÉ ZDROJE

Knižní zdroje:

- PENNY, Martin a Susan PENNY, 2003. Příprava papírové kaše. In: PENNY, Martin a Susan PENNY. *Tvoříme z papírové hmoty - kaširování*. Brno: Computer Press, s. 8. ISBN 80-7226-907-0.
- PENNY, Martin a Susan PENNY, 2003. Použití plastové formy. In: PENNY, Martin a Susan PENNY. *Tvoříme z papírové hmoty - kaširování*. Brno: Computer Press, s. 11. ISBN 80-7226-907-0.

Internetové zdroje:

- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usD1/view
- VEQUI, 2016b. Nejprve mu život dala. In: *Promaminky.cz* [online]. 18. 1. 2016 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.promaminky.cz/hadanky/nezarazene/nejprve-mu-zivot-dala-461>

6 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřuje na rozvoj tvořivosti a samostatnosti dětí předškolního věku prostřednictvím technicky-tvůrčích aktivit s papírenskými materiály. V teoretické části jsme si popsali charakteristiku předškolního dítěte z pohledu dětské kresby, vývoje jemné a hrubé motoriky, vývoje poznávacích procesů a hry. Ve druhé kapitole jsme si představili rozvoj samostatnosti dítěte při realizaci tvůrčích technických činností z hlediska samostatnosti a sebeobsluhy. Třetí kapitola objasňuje tvořivost z hlediska tvořivé hry. V závěrečné kapitole jsme si charakterizovali papír, popsali historii papíru, druhy papíru, kartonů a lepenky, rozdělení papíru, výrobu papíru a zmínili se o základních vlastnostech papíru.

V praktické části najdeme devět metodických listů přizpůsobených pro mladší děti ve věku 3 až 4 roky a pro starší děti ve věku 5 až 6 let. V metodických listech nalezneme výrobky z různých papírenských materiálů – z ruličky od kuchyňských utěrek, z plata od vajec, z hedvábného papíru, z lepenky, z papírové krabice, z papírových kapesníčků, z papírového táčku a z papírové kaše.

Přezkoumání metodických listů probíhalo v rámci volného času v mateřské škole v Horním Třešňovci s mladšími i staršími dětmi. Prostřednictvím návštěv mateřské školy jsem mohla upravit časovou obtížnost, metodické poznámky a pracovní postupy tak, aby odpovídaly schopnostem, dovednostem a zručnostem dětí v tomto věku. Výrobky, které jsem vyráběla s dětmi, byly: veselá housenka, kapky deště, medúza, vrána, kapesníčkové strašidlo, chobotnice, žába, květiny a dárek pro maminku. Nejvíce dětí zaujala výroba vrány, květiny a také dárku pro maminku. U výroby vrány děti velice upoutalo zapíjení barviček do sebe a následné lepení kousků tak, aby vznikla vrána. Sama jsem byla překvapena, k jakému krásnému výrobku jsme došli. Vytváření dárku pro maminku bylo časově náročnější, poněvadž trvalo více dní z důvodu zasychání papírové kaše. Děti podobný výrobek nikdy nezkoušely, proto u nich vzbudil velký zájem. Paní učitelku tento nápad také zaujal, proto jsem jí nechala zbytek papírové kaše, ze které následující den děti ve školce tvořily. U výroby květin se dětem líbilo, že mohly prostřednictvím prstíků vytvořit květiny. Mezi další výrobky patřily kapky deště, kde děti zaujala vytvořená razítka, pomocí nichž vytvářely kapky. Výroba chobotnice byla rychlá, děti bavilo přikládání vatových tyčinek, kde zakomponovaly světlou a modrou barvu přes sebe. U medúzy děti zaujala práce s hedvábným papírem, se kterým pracovaly poprvé.

U housenky děti nejvíce bavil závěr, když mladší děti lepily plyšové kuličky a starší děti provlékaly plyšové drátky dírkou. Vyrobené kapesníčkové strašidlo si děti následně odnesly domů, protože byly nadšené, že je možné vložit do pusinky strašidla kapesníčky, které budou brát k užití. U posledního výrobku (žabky) se dětem zalíbil výsledný 3D efekt.

7 SEZNAM LITERATURY

Knižní zdroje:

- BEAN, Reynold, 1995. *Jak rozvíjet tvořivost dítěte*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-035-9.
- BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ, 2010. *Školní zralost: Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2569-4.
- BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ, 2015. *Diagnostika dítěte předškolního věku: Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Etika. ISBN 978-80-266-0658-1.
- CEJPKOVÁ, Dana, 2015. *Kreativní malování s dětmi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-9794-6.
- FABER, Adele a Elaine MAZLISH, 2007. *Jak mluvit, aby nás děti poslouchaly: Jak naslouchat, aby nám děti důvěřovaly*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1747-7.
- HAVLÍČKOVÁ, Gabriela, 2004. *Ruční výroba papíru*. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-0295-5.
- HAZUKOVÁ, Helena, 2014. Tvořivost. In: NÁDVORNÍKOVÁ, Hana et al. *Rozvíjíme vnímání a tvořivost dětí*. Praha: Raabe, s. 137–138. ISBN 978-80-7496-163-2.
- KOCMAN, Jiří Hynek, 2011. *Médium papír*. Brno: VUTIUM. ISBN 978-80-214-4342-6.
- KONVIČKA, Jan, 2008. Žabí klapačky. In: KONVIČKA, Jan. *Papírové talíře*. Ostrava: Anagram, s. 6. ISBN 978-80-7342-159-5.
- KÖNIGOVÁ, Marie, 2007. *Tvořivost: techniky a cvičení*. Praha: Grada. ISBN 987-80-247-1652-7.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1284-0.
- MAŇÁK, Josef, 1998. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1880-1.
- MATĚJČEK, Zdeněk, 2005. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-0807-6.
- NÁDVORNÍKOVÁ, Hana, 2021. *Polytechnické činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-194-6.

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana et al., 2014. *Rozvíjíme vnímání a tvořivost dětí*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-163-2.

PENNY, Martin a Susan PENNY, 2003a. Použití plastové formy. In: PENNY, Martin a Susan PENNY. *Tvoříme z papírové hmoty - kašírování*. Brno: Computer Press, s. 11. ISBN 80-7226-907-0.

PENNY, Martin a Susan PENNY, 2003b. Příprava papírové kaše. In: PENNY, Martin a Susan PENNY. *Tvoříme z papírové hmoty - kašírování*. Brno: Computer Press, s. 8. ISBN 80-7226-907-0.

ŠIMÍČKOVÁ - ČÍŽKOVÁ, Jitka et al., 2010. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2433-0.

THOROVÁ, Jana, 2015. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0714-6.

WATTOVÁ, Fiona, 2012. Medúza z hedvábného papíru. In: WATTOVÁ, Fiona. *365 věcí z papíru a lepenky*. Praha: Svojtka, s. 18–19. ISBN 978-80-256-0713-8.

WATTOVÁ, Fiona, 2012. Rozcuchané papírové vrány. In: WATTOVÁ, Fiona. *365 věcí z papíru a lepenky*. Praha: Svojtka, s. 68–69. ISBN 978-80-256-0713-8.

Internetové zdroje:

AUDINA, 2017. Housenka od plata od vajec: Aktivita s malými dětmi. In: *Audina.cz* [online]. 9. 5. 2017 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.audina.cz/2017/05/housenka-z-plata-od-vajec/>

BÁRA, 2011. Čáp ztratil čepičku. In: *Hranostaj.cz* [online]. 22. 7. 2011 [cit. 2022-09-16]. Dostupné z: <https://www.hranostaj.cz/hra1472>

BLATNÝ, Marek, 2016. *Psychologie celoživotního vývoje* [online]. Praha: Karolinum [cit. 2023-02-10]. ISBN 978-80-246-3524-8. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/psychologie-celozivotniho-vyvoje-1138722/>

DOLEŽALOVÁ, Hana, 2011. Housenka: Básničky s pohybem, zvířata hmyz. In: *Predskolaci.cz* [online]. 4. 3. 2011 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.predskolaci.cz/housenka-2/13938>

- DOLEŽALOVÁ, Markéta, 2016. *Relaxační cvičení v denním programu mateřské školy*. Hradec Králové. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce Dagmar Vodehnalová.
- DOSTÁL, Jiří et al., 2020. *Očekávané výstupy učení* [online]. Praha/Olomouc [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1dJ9g6PcGQd_799V-AWydD9IFX0L2usDI/view
- FIXL, Jiří a Alena VONDRUŠKOVÁ, 2007. *Ruční papír* [online]. Praha: Grada [cit. 2023-03-29]. ISBN 978-80-247-1639-8. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/rucni-papir-85/>
- GRUNTORAD, Tomáš, 2021. Historie papíru. In: *Papir-novak.cz* [online]. 26. 2. 2021 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://papir-novak.cz/aktuality/historie-papiru/>
- IVANA, 2021. 18+8 tipů, jak podpořit kreativitu dítěte. In: *Pexo.cz* [online]. 26. 2. 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.pexo.cz/blog/tipy-a-triky/188-tipu-jak-podporit-kreativitu-ditete>
- KAZDOVÁ, Kateřina, 2020. Strašidelné básničky. In: *Cibulacek.cz* [online]. 21. 10. 2020 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://www.cibulacek.cz/2020/10/21/strasidelne-basnicky/>
- MAMADODESTE, 2019. Naše experimenty: Tři pokusy s vodou pro nejmenší. In: *Mamadodeste.cz* [online]. 19. 8. 2019 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://mamadodeste.cz/nase-experimenty-tri-pokusy-s-vodou-pro-nejmensi/#pro-koho-jsou-pokusy-urceny>
- MEZISTROMY, 2017. Historie výroby papíru - Cesta papíru z Číny do Čech. In: *Mezistromy.cz* [online]. 29. 12. 2017 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.mezistromy.cz/materialy-na-bazi-dreva/historie-vyroby-papiru>
- MŠMT ČR, 2021. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT ČR [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>
- MUZEUM ŘÍČANY, 2020a. O metodě Tvořivé hry. *Muzeumricany.cz* [online]. © 2020 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://muzeumricany.cz/pro-skoly/tvoriva-hra/tvoriva-hra-o-metode/>
- MUZEUM ŘÍČANY, 2020b. Tvořivá hra. *Muzeumricany.cz* [online]. © 2020 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://muzeumricany.cz/pro-skoly/tvoriva-hra/>

- PODZEMNÁ, Jana, 2015. Razítka z ruliček. In: *Vytvarne-navody.cz* [online]. 22. 9. 2015 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.vytvarne-navody.cz/razitka-z-rulicek/>
- PROTOTÝPCI, 2019. Jak podpořit kreativitu svých dětí. In: *Prototypci.cz* [online]. 11. 4. 2019 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://prototypci.cz/jak-podporit-kreativitu-u-svych-deti/>
- VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ, 2021. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* [online]. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Karolinum [cit. 2023-02-10]. ISBN 978-80-246-5024-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/vyvojova-psychologie-1138726/>
- VEQUI, 2016a. Chlubila se chobotnice: O zvířátkách. In: *Promaminky.cz* [online]. 24. 1. 2016 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://www.promaminky.cz/rikadla-a-basnicky/o-zviratkach-12/chlubila-se-chobotnice-2763>
- VEQUI, 2016b. Nejprve mu život dala. In: *Promaminky.cz* [online]. 18. 1. 2016 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.promaminky.cz/hadanky/nezarazene/nejprve-mu-zivot-dala-461>
- VERONIKA, 2023. Příšerky z krabice od kapesníků. *Pinterest.com* [online]. © 2023 [cit. 2023-01-28]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/414120128218820438/>

8 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 postup práce výroby housenky, mladší děti 1	34
Obrázek 2 postup práce výroby housenky, mladší děti 2	34
Obrázek 3 postup práce výroby housenky, mladší děti 3	34
Obrázek 4 postup práce výroby housenky, mladší děti 4	35
Obrázek 5 postup práce výroby housenky, mladší děti 5	35
Obrázek 6 postup práce výroby housenky, mladší děti 6	35
Obrázek 7 postup práce výroby housenky, mladší děti 7	35
Obrázek 8 postup práce výroby housenky, starší děti 1	36
Obrázek 9 postup práce výroby housenky, starší děti 2	36
Obrázek 10 postup práce výroby housenky, starší děti 3	36
Obrázek 11 postup práce výroby housenky, starší děti 4	37
Obrázek 12 postup práce výroby housenky, starší děti 5	37
Obrázek 13 postup práce výroby housenky, starší děti 6	37
Obrázek 14 postup práce výroby housenky, starší děti 7	38
Obrázek 15 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 1	42
Obrázek 16 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 2	42
Obrázek 17 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 3	42
Obrázek 18 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 4	43
Obrázek 19 postup práce výroby kapky deště, mladší děti 5	43
Obrázek 20 postup práce výroby kapky deště, starší děti 1	43
Obrázek 21 postup práce výroby kapky deště, starší děti 2	44
Obrázek 22 postup práce výroby kapky deště, starší děti 3	44
Obrázek 23 postup práce výroby kapky deště, starší děti 4	44
Obrázek 24 postup práce výroby kapky deště, starší děti 5	45
Obrázek 25 postup práce výroby medúzy, mladší děti 1	49
Obrázek 26 postup práce výroby medúzy, mladší děti 2	49
Obrázek 27 postup práce výroby medúzy, mladší děti 3	49
Obrázek 28 postup práce výroby medúzy, mladší děti 4	50
Obrázek 29 postup práce výroby medúzy, mladší děti 5	50
Obrázek 30 postup práce výroby medúzy, mladší děti 6	50
Obrázek 31 postup práce výroby medúzy, starší děti 1	51
Obrázek 32 postup práce výroby medúzy, starší děti 2	51

Obrázek 33 postup práce výroby medúzy, starší děti 3	51
Obrázek 34 postup práce výroby medúzy, starší děti 4	52
Obrázek 35 postup práce výroby medúzy, starší děti 5	52
Obrázek 36 postup práce výroby medúzy, starší děti 6	52
Obrázek 37 postup práce výroby medúzy, starší děti 7	53
Obrázek 38 postup práce výroby medúzy, starší děti 8	53
Obrázek 39 postup práce výroby medúzy, starší děti 9	53
Obrázek 40 postup práce výroby medúzy, starší děti 10	53
Obrázek 41 postup práce výroby vrány, mladší děti 1	57
Obrázek 42 postup práce výroby vrány, mladší děti 2	57
Obrázek 43 postup práce výroby vrány, mladší děti 3	57
Obrázek 44 postup práce výroby vrány, mladší děti 4	57
Obrázek 45 postup práce výroby vrány, mladší děti 5	58
Obrázek 46 postup práce výroby vrány, mladší děti 6	58
Obrázek 47 postup práce výroby vrány, starší děti 1	58
Obrázek 48 postup práce výroby vrány, starší děti 2	59
Obrázek 49 postup práce výroby vrány, starší děti 3	59
Obrázek 50 postup práce výroby vrány, starší děti 4	59
Obrázek 51 postup práce výroby vrány, starší děti 5	60
Obrázek 52 postup práce výroby vrány, starší děti 6	60
Obrázek 53 postup práce výroby vrány, starší děti 7	60
Obrázek 54 postup práce výroby vrány, starší děti 8	61
Obrázek 55 postup práce výroby vrány, starší děti 9	61
Obrázek 56 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 1	65
Obrázek 57 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 2	65
Obrázek 58 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 3	65
Obrázek 59 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 4	66
Obrázek 60 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 5	66
Obrázek 61 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 6	66
Obrázek 62 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, mladší děti 7	67
Obrázek 63 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 1	67
Obrázek 64 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 2	67
Obrázek 65 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 3	67
Obrázek 66 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 4	68

Obrázek 67 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 5	68
Obrázek 68 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 6	68
Obrázek 69 postup práce výroby kapesníčkového strašidla, starší děti 7	68
Obrázek 70 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 1	72
Obrázek 71 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 2	73
Obrázek 72 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 3	73
Obrázek 73 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 4	73
Obrázek 74 postup práce výroby chobotnice, mladší děti 5	74
Obrázek 75 postup práce výroby chobotnice, starší děti 1	74
Obrázek 76 postup práce výroby chobotnice, starší děti 2	75
Obrázek 77 postup práce výroby chobotnice, starší děti 3	75
Obrázek 78 postup práce výroby žáby, mladší děti 1	78
Obrázek 79 postup práce výroby žáby, mladší děti 2	79
Obrázek 80 postup práce výroby žáby, mladší děti 3	79
Obrázek 81 postup práce výroby žáby, mladší děti 4	79
Obrázek 82 postup práce výroby žáby, mladší děti 5	80
Obrázek 83 postup práce výroby žáby, starší děti 1	80
Obrázek 84 postup práce výroby žáby, starší děti 2	80
Obrázek 85 postup práce výroby žáby, starší děti 3	81
Obrázek 86 postup práce výroby žáby, starší děti 4	81
Obrázek 87 postup práce výroby žáby, starší děti 5	81
Obrázek 88 postup práce výroby žáby, starší děti 6	81
Obrázek 89 postup práce výroby žáby, starší děti 7	82
Obrázek 90 postup práce výroby žáby, starší děti 8	82
Obrázek 91 postup práce výroby žáby, starší děti 9	82
Obrázek 92 postup práce výroby květin, mladší děti 1	86
Obrázek 93 postup práce výroby květin, mladší děti 2	86
Obrázek 94 postup práce výroby květin, mladší děti 3	86
Obrázek 95 postup práce výroby květin, mladší děti 4	87
Obrázek 96 postup práce výroby květin, mladší děti 5	87
Obrázek 97 postup práce výroby květin, mladší děti 6	87
Obrázek 98 postup práce výroby květin, mladší děti 7	88
Obrázek 99 postup práce výroby květin, starší děti 1	88
Obrázek 100 postup práce výroby květin, starší děti 2	88

Obrázek 101 postup práce výroby květin, starší děti 3	89
Obrázek 102 postup práce výroby květin, starší děti 4	89
Obrázek 103 postup práce výroby květin, starší děti 5	89
Obrázek 104 postup práce výroby květin, starší děti 6	90
Obrázek 105 postup práce výroby květin, starší děti 7	90
Obrázek 106 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 1	94
Obrázek 107 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 2.....	94
Obrázek 108 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 3.....	94
Obrázek 109 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 4.....	95
Obrázek 110 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 5.....	95
Obrázek 111 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 6.....	95
Obrázek 112 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 7.....	96
Obrázek 113 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 8.....	96
Obrázek 114 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 9.....	96
Obrázek 115 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 10.....	97
Obrázek 116 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 11.....	97
Obrázek 117 postup práce výroby dárku pro maminku, mladší děti 12.....	97
Obrázek 118 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 1	98
Obrázek 119 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 2	98
Obrázek 120 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 3	98
Obrázek 121 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 4	99
Obrázek 122 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 5	99
Obrázek 123 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 6	99
Obrázek 124 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 7	100
Obrázek 125 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 8	100
Obrázek 126 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 9	100
Obrázek 127 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 10.....	101
Obrázek 128 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 11	101
Obrázek 129 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 12.....	101
Obrázek 130 postup práce výroby dárku pro maminku, starší děti 13	102

9 ANOTACE

Jméno a příjmení:	Simona Mačátová
Katedra nebo ústav:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí obhajoby:	PhDr. Pavlína Částková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Rozvoj tvořivosti a samostatnosti dětí předškolního věku prostřednictvím technicky-tvůrčích aktivit s papírenskými materiály
Název v angličtině:	Development of creativity and independence of preschool children through technicaly-creative activities with paper materials
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na rozvoj tvořivosti a samostatnosti dětí předškolního věku prostřednictvím technicky-tvůrčích aktivit s papírenskými materiály. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zaměřena na charakteristiku předškolního dítěte, na rozvoj samostatnosti dítěte při realizaci tvůrčích technických činností, dále na tvořivost a v závěrečné kapitole na charakteristiku papíru. Praktická část obsahuje devět metodických listů, které jsou určeny pro mladší i starší děti v mateřské škole. Jsou přezkoumány o praktičnosti a funkčnosti dětmi z mateřské školy.
Klíčová slova:	Papír, polytechnické vzdělávání, mateřská škola, papírenské materiály, tvořivost, dítě předškolního věku
Anotace v angličtině:	The bachelor's thesis is focused on the development of creativity and independence of children of preschool age through technical-creative activities with paper-making materials. The bachelor's thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part is focused on the characteristics of the preschool child, on the development of the child's independence in the implementation of creative

	<p>technical activities, then on creativity and, in the final chapter, on the characteristics of paper. The practical part contains nine methodological sheets, which are intended for younger and older children in kindergarten. They are reviewed on the practice and functionality of kindergarten children.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Paper, polytechnic education, kindergarten, stationery materials, creativity, preschool child
Přílohy vázané v práci:	Ověřování metodických listů určených pro děti v mateřské škole
Rozsah práce:	105
Jazyk práce:	Český